

A L'ESCOLA DE SERVEI DEL SENYOR

QÜESTIONARI PER A LA FORMACIÓ EN ELS NOVICIATS DE L'ORDE CISTERCENC

© Text: Cúria Generalícia de l'Orde Cistercenc 2005
© Traducció al català: Octavi Vilà i Mayo 2007

NOTA INTRODUCTÒRIA

Aquesta obra, que apareix sota la forma de catecisme (preguntes i respostes), és el fruit de la posada en comú (de la col·laboració) d'un grup d'estudiants i d'altres membres de les seves comunitats de la 1a promoció (2001-2003) del Curs de Formació Monàstica impartits al Col·legi Cistercenc Sant Bernat, a Roma. La major part d'ells, responsables de la formació en els seus monestirs.

Nosaltres, monjos i monges, per tal de millorar el coneixement del nostre Orde i de la seva identitat, després de madures reflexions i canvis d'opinions, hem formulat el present text sota la forma de qüestionari per tal d'oferir una primera iniciació als candidats que truquen a la porta dels nostres monestirs amb la voluntat de compartir la nostra vida. La nostra intenció és obrir-los un camí per conèixer la identitat monàstica i oferir-los un resum de l'important treball realitzat pels qui ens precediren, des de la clausura del Concili Vaticà II, a la celebració de Capítol General especial de 1968-1969, i els capítols posteriors fins al de l'any 2000, que coincidí amb l'Any Sant. Aquest darrer fou el primer Capítol General que reuní junts abats, abadesses, delegats i delegades, la culminació de la renovació del nostre Dret Constitucional, després de 35 anys d'un intens i fidel treball post-conciliar.

Nosaltres ens hem d'inspirar com a punt de partida del nostre projecte en la Constitució Apostòlica del difunt Papa Joan Pau II, *Depositum Fidei*, en ocasió de la publicació del Catecisme de l'Església Catòlica redactat després del Concili Ecumènic Vaticà II. El Sant Pare hi parla d'aquest Concili com a: «punt constant de referència de tota acció pastoral, dins l'esforç conscient de traduir les seves directrius per tal d'aplicar concretament i amb fidelitat, a nivell de cada Es-

glésia i de tota l'Església. Cal retornar sense treva a aquesta font»¹. Benet XVI, per la seva part, ha reprès aquesta idea en el seu primer missatge al Col·legi Cardenalici, el 20 d'abril d'enguany, de la manera següent: «El Papa Joan Pau II ha definit justament el Concili com una "brúixola que ens permetrà orientar-nos en el vast oceà del tercer mil·lenni"². En el seu testament espiritual cal notar igualment: "Estic convençut que serà donat a les noves generacions de treure, encara per molt temps, les riqueses que aquest Concili del segle XX ens ha ofert"³.

El nou Papa, en aquest moment important, ha declarat: «Jo també, per tant, alhora que em preparo al servei que és propi del successor de Pere, vull afirmar amb força la meva ferma voluntat de perseverar en l'obligació de posar en marxa el Concili Vaticà II, seguint el camí dels meus predecessors i en fidel continuïtat amb la tradició bimil·lenària de l'Església. Se celebrarà precisament aquest any el 40è aniversari de la conclusió de l'Assemblea conciliar (8 de desembre de 1965). Al cap dels anys els documents conciliaris no han perdut res de la seva actualitat; els seus ensenyaments es mostren igual i particularment pertinents pel que fa a les noves exigències de l'Església i de la societat actual globalitzadora»⁴.

L'any 1985 en ocasió del 20è aniversari de la clausura del Concili Vaticà II, el Papa va convocar una assemblea extraordinària dels bisbes per tal d'aprofundir en els ensenyaments del Concili, unir-s'hi encara més i promoure'n el coneixement i l'aplicació. En aquest Sínode els bisbes van fer sentir la seva veu: «que es redacti un catecisme o compendi de tota la doctrina catòlica tant sobre la fe com sobre la moral, que serà una mena de text de referència per als

1. *Fidei Depositum*, Introducció.

2. Cf. Carta Apostòlica. *Novo millennio ineunte*, 57-58.

3. Missatge de Benet XVI a la fi de la "Missa per l'Església Universal", celebrada amb els Cardenals electors el matí del dimecres 20 d'abril de 2005, a la capella Sixtina, n. 3.

4. *Ibidem*.

catecismes o compendis que siguin elaborats en els diferents països»⁵, així ho expressat el Papa Joan Pau II en l'exhortació escrita com a presentació del Catecisme de l'Església Catòlica.

El Capítol General de l'Orde Cistercenc de l'any 2000, format per primera vegada tal com hem destacat abans per abats, abadesses i delegats i delegades, trenta-cinc anys després de la clausura del Concili, i prop de trenta anys després del Capítol General especial de 1968-1969, ha tingut la intenció d'aplicar a l'Orde les disposicions emanades dels Decrets i Constitucions del Vaticà II. També ha permès als nous capitulars, abats i abadesses, delegats i delegades, en aquest Any Sant, de llegir i aprofundir en els documents rebuts del Capítol General 1968-1969, aprovar-los de nou en aquest primer Capítol General únic i de promoure'n el coneixement i l'aplicació.

El Trienni de Formació Monàstica, iniciativa del Col·legi Sant Bernat de l'Orde Cistercenc a Roma, ha estat el fruit d'aquest important esdeveniment que reafirma la nostra identitat: «I vosaltres qui dieu que sóc? Per vosaltres qui sóc jo?»⁶. Si per a nosaltres Ell no és pas el Fill de Déu, com Pere va respondre, si per a nosaltres Ell no és el camí, la veritat i la vida, aleshores, de què serveixen els Cursos que comencen per l'explicació dels fonaments evangèlics com a primer fonament de la nostra vocació, o la doctrina del Magisteri de l'Església, com la seva segona base? I si aquest curs no pot pas respondre a la pregunta del Senyor: quin és el sentit d'aquest qüestionari d'iniciació que extreu les seves respostes del monaquisme prebenedictí, la Regla de sant Benet i les tradicions cistercenques?

Aquest modest manual vol ser també un signe de reconeixement envers aquells qui són realment els nostres pares i mares concrets en el monaquisme, i els vol manifestar que els esforços de la generació precedent no han estat pas

5. *Fidei Depositum*, Introducció.

6. Lc 9, 20.

en va, perquè el patrimoni espiritual que ens han llegat, com un resum fiable i autoritzat, és segons les paraules de Joan Pau II: «una "brúixola" que ens permet orientar-nos en el vast oceà de tercer mil·lenni».

Nosaltres tenim la joia d'acabar-lo en la solemnitat del nostre pare sant Benet, patró d'Europa.

11 de juliol de 2005

QÜESTIONARI

1. Quin tipus de monestir ofereix sant Benet al jove que truca a la porta?

Una escola de servei del Senyor⁷, en la qual els monjos, seguint l'Evangelí⁸, viuen en comú i militen sota una Regla escrita pels seus iniciadors, i sota un Abat⁹.

2. Què demana sant Benet als qui desitgen entrar en un monestir?

Descobrir si el motiu que els porta a demanar l'entrada al monestir és vertaderament la recerca de Déu. Aquest ha de ser el motiu principal d'aquell qui truca a la porta del monestir. Tota la resta ha d'estar en funció d'aquest ideal¹⁰.

3. Quina importància dóna sant Benet al tema de l'escolta dins la Santa Regla?

Sant Benet dóna al tema de l'escolta un paper principal. No és pas en va que en les primeres paraules del pròleg de la RB ens diu: «Escolta, fill, les prescripcions del mestre [...] acull de bon grat l'exhortació del pare amorós»¹¹.

Escoltar se'ns presenta com un camí de recerca que condueix a Déu¹². Amb una actitud oberta, el jove escoltarà la lectura de la Regla¹³ i la perllongarà al llarg de tota la seva vida¹⁴.

7. RB Pròl. 4. 5.

8. RB Pròl. 20.

9. Cf. RB 1, 2; 73, 8.

10. Cf. RB 58, 7.

11. RB Pròl. 1; A. BÖCKMAN, *Introducció general a la RB*, al Curs de Formació Monàstica (CFM) del Col·legi Sant Bernat de l'Orde Cistercenc a Roma (CSBOCR).

12. RB Pròl. 27; 7, 52.

13. Cf. RB 58.

14. RB 66, 8.

4. Què és indispensable per afavorir l'escolta de Déu?

El silenci és un mitjà indispensable perquè puguem escoltar Déu. Respectant fidelment els temps de silenci els nostres cors es disposen a escoltar millor la Paraula de Déu per fer-la pròpia i complir-la encara amb més generositat. Així doncs, el silenci ha de ser el mitjà de vida en què es desenvolupa la jornada del monjo¹⁵.

5. Com busca Déu un monjo?

El monjo busca Déu tal com ens diu la *Regla de Sant Benet*¹⁶:

- en l'Ofici Diví, que no és altra cosa que la Paraula de Déu, la Bíblia, principalment per mitjà dels salms¹⁷, les lectures de l'Antic i del Nou Testament i les homilies dels Pares de l'Església;

- en l'obediència;
- en les humiliacions.

El monjo ha de cercar Déu sobretot en el mateix lloc on Déu el busca i li parla, és a dir, la Bíblia, especialment els salms, recitats en l'Ofici Diví. Déu hi parla, i hi cerca l'home emprant el llenguatge de l'home. És allí que l'home escolta i busca Déu: en la seva Paraula. I cercar Déu és ja trobar-lo.

6. Qui pren la iniciativa en aquesta recerca?

Tant per la Sagrada Escripura com per sant Benet, aquesta recerca és mútua. Déu pren la iniciativa de cercar l'home. Cal veure la vocació dels patriarques i els profetes a l'Antic Testament¹⁸, i també la de la Verge Maria i els Apòs-

15. Cf. RB 4, 52; 6; 7, 56; 42; 49, 6; 53, 23; 67, 5; *La vida cisterciense actual*, n. 63.

16. RB 57, 7; cf. J. ESTRUCH, *La constitució del grup*, al CFM del CSBOCR.

17. RB Pròl. 14-20.

18. Gn 12, 1-3; Ex 3, 7-12; Jt 6, 11-24; 13, 1-25; 1S 3, 1-14; 16, 11-13; Is 6, 1-13; 42, 6-7; 49, 1-6; Jr 1, 4-10; Ez 3, 1-4; Am 7, 15.

tols al Nou Testament¹⁹. Déu cerca l'home en la seva Paraula²⁰. És per això que a l'home li cal escoltar. És solament quan l'home escolta la Paraula de Déu que Déu li pot respondre²¹.

Sant Benet diu: «el Senyor des del cel mira sempre cap als fills dels homes per veure si n'hi ha cap que tingui seny i cerqui Déu»²². Nosaltres trobem des del començament el desig de Déu, Déu cerca l'home: la nostra recerca de Déu és una resposta. En el pròleg, sant Benet ens presenta Crist que cerca el seu treballador entre la multitud i el crida per fer-li una pregunta: «Qui és l'home que vol la vida i desitja veure dies feliços?»²³.

Déu no cerca pas les meves aptituds, ni tan sols el meu servei. Allò que Déu cerca és la meva vida, desitjant que tingui vida, allò que correspon al desig més profund del meu cor. I això no vol dir pas únicament ésser, sinó tenir una vida plena, intensa²⁴. És en Crist que Déu ha fet carn la seva recerca de l'home²⁵.

7. Indica les cites que reflecteixen el sentit de la cerca:

- Pròl. 14: «I buscant-se un operari per entre la multitud».
- RB 2, 35: «Busqueu primer el Regne de Déu i la seva justícia».
- RB 27, 8: «Que imiti també l'exemple de tendresa del bon pastor, el qual, deixant les noranta-nou ovelles a la

19. Lc 1, 26-38; Mt 4, 18-22; Mt 9, 9; Mc 3, 13-18; He 9, 1ss; 1Co 15, 9; Ga 1, 11-16.

20. RB Pròl. 14. 20.

21. Cf. M. ESTEVA, *Regla de sant Benet. Principals temes del Pròleg de RB*, a partir dels cursos de P. WATHEN, al CFM del CSBOCR; MOSCATELLI, *Regla de sant Benet. Introducció general*, *ibid*.

22. RB 7, 27; SI 13, 2.

23. RB Pròl. 15; SI 33, 13.

24. Cf. RB 27, 8-9.

25. Cf. A. BÖCKMANN, *La recerca de Déu, el camí benedictí*, al CFM del CSBOCR.

mntanya, se n'anà a cercar-ne una de sola que s'havia esgarriat».

- RB 58, 7: «Que es preocupi de veure si cerca Déu de veritat».

- RB Pròl. 14; 58, 7: «Déu cerca l'home i és per això que l'home cerca Déu»²⁶.

8. Quin és el Regne de Déu que RB 2, 35 ens recomana de cercar?

En la Carta de sant Pau als Romans llegim: «Que el Regne de Déu no consisteix pas en aquest menjar o en aquella beguda, sinó en la justícia, la pau i el goig de l'Esperit Sant»²⁷.

Les Benaurances²⁸ són la proclamació del Regne de Déu, i el *Catecisme de l'Església Catòlica*, en els n. 2763-2764 sobre el Parenostre ens en parla. L'encarnació d'aquest regne sobre la terra ha estat Crist, el pobre d'esperit, l'humil, el consolador, l'assedegat de justícia, el compassiu, el pur de cor, la pau i el pacificador, el perseguit pel fet de ser just.

Si el monjo milita sota Crist, el seu Rei i Senyor²⁹, si viu en la seva escola de servei³⁰ on aprèn a imitar-lo en el servei amb els dons i talents que ha rebut d'Ell, el Senyor³¹, present en els seus germans malalts, en els hostes, en l'Abat i en la comunitat³², aprofitant els dies com si fos una treva que Ell ens concedeix³³, aleshores li serà un camí per

26. Cf. *Ibid.*; M. ESTEVA, *Regla de sant Benet. Principals temes del Pròleg de RB*, a partir dels cursos de P. WATHEN, *ibid.*

27. Rm 14, 17.

28. Mt 5, 1-12.

29. RB Pròl. 3.

30. RB Pròl. 45.

31. RB Pròl. 6.

32. RB 36; RB 53; RB 2 i 63; RB 71.

33. RB Pròl. 35.

ésser una pedra d'edificació d'aquesta casa de Déu (*templum Dei estis*) que és el monestir³⁴.

9. La recerca de Déu, viscuda pels monjos des dels inicis del monaquisme, ens pot portar a parlar de l'existència d'una teologia monàstica?

Segons nombrosos estudis contemporanis, es pot parlar d'una teologia monàstica, és a dir, d'un intent de clarificar el misteri de la Divinitat a partir de la concepció de la vida monàstica per ella mateixa i de la forma particular com els monjos la viuen³⁵.

10. Quina és la característica principal de la teologia monàstica?

Està basada en l'experiència i no en el racionalisme, com seria el cas de la teologia escolàstica. Se centra en la seva comprensió de Déu principalment a través de l'estudi i la contemplació de la Sagrada Escripura en l'Ofici Diví i la *lectio divina*³⁶.

11. Quin és al segle XX el Document més important que obre la porta a una renovació de la vida monàstica?

El decret *Perfectae Caritatis* promulgat pel Concili Vaticà II el 28 d'octubre de 1965. És per la importància amb què s'abordà aquest punt que el Concili Vaticà II consagrà un Decret específicament a l'adaptació de la vida religiosa al món actual. Volia que els religiosos i religioses hi tinguessin un paper important. Aquest Decret busca tornar la vida religiosa a la puresa de l'Evangeli i de la institució originària

34. RB 31; 53; 64; cf. M. ESTEVA, *Regla de sant Benet. Principals temes del Pròleg de RB*, a partir dels cursos de P. WATHEN, al CFM del CSBOCR.

35. Cf. A. SIMÓN, *Teologia monàstica medieval*, *ibid.*; P. GIONTA, *Qui és el monjo?*, *Ibid.*

36. Cf. *Ibid.*

de cada orde religiós. Serà completada pel *motu proprio* "Ecclesiae Sanctae" del 6 d'agost de 1966³⁷.

12. Com es compon aquest Decret?

Perfectae Caritatis es pot dividir en tres parts:

1. Els principis generals de la renovació de la vida religiosa.

2. La naturalesa de la vida religiosa i les seves diferents formes.

3. Les qüestions pràctiques³⁸.

13. Podeu indicar on *Perfectae Caritatis* parla més concretament de la vida monàstica?

Al número 9: «Que es conservi fidelment i que cada dia brilli més amb el seu legítim esperit, tant a Orient com a Occident, la institució venerable de la vida monàstica que tants mèrits ha adquirit a través dels segles en l'Església i en la societat humana. El deure principal dels monjos és oferir a la Majestat divina un servei humil i ensem noble dins el clos del monestir, ja sigui consagrant-se totalment al culte diví en una vida recollida, ja sigui assumint legítimament algunes obres d'apostolat o caritat cristiana. Així, conservant el caràcter de la pròpia institució, renovaran les antigues tradicions benèfiques i les ajustaran a les necessitats actuals de les persones, de manera que els monestirs siguin com uns seminaris d'edificació per al poble cristià»³⁹.

14. En la línia de *Perfectae Caritatis*, quin text presenta avui el nostre Orde per a donar-nos una resposta a aquesta "recerca", seguint el camí de la RB?

La Declaració del Capítol General de l'Orde Cistercenc sobre els principals elements de la vida cistercenca, és una

37. Cf. P.E. BARGELLINI, *Le renovació monàstica després del Concili Vaticà II*, *ibid.*

38. *Ibid.*

39. Cf. Concili Vaticà II, *Perfectae Caritatis*, 9.

lleï-marc que recorda la nostra identitat al llarg de la història, enumera les bases fonamentals en les quals s'ha de basar la nostra vida monàstica avui, en la línia dibuixada pel document *Perfectae Caritatis*⁴⁰.

15. Ens podeu dir, a partir de la Declaració, si la recerca de Déu és el primer punt de la vida monàstica?

«Els monestirs del nostre Orde han d'estar al servei de la vocació de cada un dels seus membres, conservant-la i fent-la avançar. Per tant, el fi de buscar Déu no és solament obligació de cada u, sinó que l'estructura general de la vida del monestir, escola del servei diví, i els manaments i la doctrina de l'Abat, que són llevat de la justícia divina, han de fomentar-lo. La raó última de la vida dels nostres monestirs es troba, doncs, en aquesta finalitat. Tots els altres avantatges, com poden ser la reputació social, el profit humanitari o civil i els guanys materials, han de subordinar-se a aquest fi i encaixar-hi perfectament, però mai no han d'anteposar-se al progrés espiritual, a l'esmena dels costums i a l'assoliment de les virtuts»⁴¹.

16. Segons la RB, quin ha de ser la prioritat d'un monjo?

Crist: al monjo li cal «no anteposar res a l'amor del Crist»⁴². El "monjo", substantiu que ve del mot grec "*monos*", és a dir "sol", no té més que un amor, Crist, pel qual esdevé una sola cosa amb Déu⁴³.

40. Cf. *Declaració*, n. 1-4.

41. *Declaració*, n. 40.

42. RB 4, 21.

43. Cf. M. ESTEVA, *Regla de sant Benet. Principals temes del Pròleg de RB*, a partir dels cursos de P. WATHEN, al CFM del CSBOCR.

17. Qui és Crist per al monjo?

Crist és el Rei, el Senyor, el Mestre, el Pare, el Pastor, el Metge, home i Déu vertader, mort i ressuscitat, present entre nosaltres en el sagrament de l'altar⁴⁴.

«A fi de seguir especialment el Crist Mestre com a deixebles, abracem els anomenats consells evangèlics per unir-nos cada vegada més a ell i, mitjançant la vida monàstica, seguir-lo més de prop i amb una intimitat sempre creixent»⁴⁵.

Tres cops sant Benet prevé els monjos de no posseir cap altre amor que el Crist⁴⁶.

Aquestes tres amonestacions expressen el mateix concepte amb les mateixes paraules. Ens mostren el pensament de l'autor sobre el centre de la vida monàstica: Crist, pel qual el monjo s'apassiona i que cerca constantment.

És ben significatiu que al final del capítol espiritual, a RB 7, 69, sant Benet insisteixi encara sobre aquest punt essencial: és *per l'amor de Crist* que el monjo d'ara en endavant puja els graons de la humilitat⁴⁷.

18. Basant-nos en la pregunta anterior, en què ha de consistir la vida del monjo?

«La vida del monjo consisteix en el seguiment humil de Crist. Sincerament penedit dels nostres pecats, i conscients de les nostres limitacions, així com d'haver estat rehabilitats per la misericòrdia divina, cal que busquem la glòria de Déu, i no pas la nostra. Amb aquest esperit d'humilitat hem d'acceptar les tribulacions i les privacions amb ànim serè, i hem d'estar contents fins i tot quan els beneficis i els mitjans de subsistència siguin modestos.»

44. Cf. M. ESTEVA, *ibid.*

45. *Declaració*, n. 47.

46. RB 4, 21; 5, 1-2; 72, 11.

47. Cf. M. ESTEVA, *ibid.*; A. BÖCKMANN, *Regla de sant Benet. La secció ascètica*, als CFM del CSBOCR.

«La vida monàstica no pot existir sinó sota el signe de la creu. Ja que, essent com som seguidors de l'amor de Crist, i ningú no el pot tenir més gran que ell, ens cal avançar pel camí de la renúncia i mortificar els nostres membres per servir el Déu vivent. Crist, de la mateixa manera que hi va cridar els seus deixebles, també ens ha cridat a nosaltres a portar la creu cada dia»⁴⁸.

19. Concretament, què vol dir per a nosaltres portar la creu de Crist?

«Nosaltres hem estat cridats a participar de la creu de Crist, això vol dir molt sovint per a nosaltres:

- humiliar-nos, fugint de la vanaglòria i les ambicions egoïstes;

- complir bé la tasca diària, que sovint ens demana avui tants sacrificis que ben bé es pot comparar a les austeritats de la vida monàstica d'altres temps;

- exercir la paciència, suportant de bon cor les malalties de l'ànima i el cos, l'afebliment de les nostres facultats i el pes de la vida en comú;

- estimar els nostres enemics, els qui ens persegueixen i ens calumniem;

- acceptar la vellesa i la mort, per tal de donar brillant testimoni de la nostra fe i la nostra esperança en la vida»⁴⁹.

20. Quin lloc ocupa la *lectio divina* en la vida del monjo segons la RB i els Pares del nostre Orde, i quina importància té en els nostres dies?

La *lectio divina* ocupa un lloc central en la vida monàstica des dels seus orígens. Forma part de la vida de pregària, essent l'aliment que la sosté.

«En estreta relació amb la vida de pregària hi ha també la *lectio divina*, que requereix una educació idònia i determinades condicions, gràcies a les quals pugui esdevenir de

48. *Declaració*, n. 65.

49. *Ibid.*, n. 66; M. TOMANN, *Diversos temes de la RB*, a partir dels cursos de P. WATHEN, al CFM del CSBOCR.

veritat una lectura orant, reposada i rica. Quan reuneix aquestes qualitats, la *lectio divina* ajuda eficaçment el monjo a esdevenir cada vegada més un “home de Déu”, i a copsar clarament la presència del Senyor i la seva voluntat»⁵⁰.

21. Quins són, per a sant Benet, els principals textos sobre els quals s’ha de fonamentar la lectura del monjo?

Sant Benet, seguint la tradició de l’Església, dóna prioritat a la Sagrada Escripura, Paraula de Déu, amb l’estudi especial dels salms i dels comentaris dels Pares de l’Església⁵¹.

22. Podem trobar a l’Antic i al Nou Testament les arrels de la vida consagrada?

La iniciativa ve sempre de Déu, però ja a l’Antic Testament descobrim l’existència d’una obertura cap a Déu i d’una recerca d’Ell per part dels homes, com un intent de resposta a aquesta crida. Aquesta actitud es revela en un camí de temor de Déu, manifestant la consciència d’una consagració a Déu, mantinguda en una vida en comunió amb Ell. En el Nou Testament aquesta reciprocitat se centra en Jesucrist amb l’exigència d’un seguiment incondicional. Aquesta pertinença a Crist és un do que ens uneix íntimament a Ell i es manifesta per mitjà dels diferents carismes. Per a la vida consagrada nosaltres som cridats a participar ja dels béns celestials, una participació en la mateixa vida de Crist⁵².

50. Cf. *Catecisme de l’Església Catòlica* 133, 1177, 2653; M. SHERIDAN, *Les fonts de l’espiritualitat monàstica*, al CFM del CSBOCR; *Declaració*, n. 63.

51. RB 9; 42; 73.

52. Cf. H. VANNI, *Fonaments bíblics de la vida religiosa*, al CFM del CSBOCR; *Monjos de Montserrat, San Benito, su vida y su regla*, BAC, Madrid 1968, p. 4-7.

23. Podem dir que el monjo empra una tècnica particular de pregària?

No, ja que el monjo fa seva la pregària que l'Església mateixa li ofereix en la litúrgia de cada dia⁵³, és a dir, que d'una manera habitual prega amb la Paraula de Déu, especialment els salms, que adapta al seu sentit literal i espiritual⁵⁴.

24. Per què el monjo es lliura sovint a la pregària?

«El monjo que cerca Déu en el seguiment de Crist i desitja servir-lo, es dedica sovint a la pregària. Tant en la meditació de la Paraula de Déu revelada com en l'oració, comunitària o privada, que és la nostra resposta a la Paraula de Déu, la intel·ligència i el cor s'eleva a les coses divines. D'aquesta manera també ens és possible trobar una font d'inspiració per a tots els nostres actes, i a la vegada veure millor quina direcció porta la nostra vida i poder rectificar-la més sovint»⁵⁵.

25. Podem dir que el monjo viu una espiritualitat litúrgica?

Sí, com tot cristià, però d'una forma més radical, ja que «Els monjos —com és evident per tota la tradició monàstica i per l'encàrrec de l'Església— són especialment cridats a continuar en l'Església la pregària de Crist, ja sigui en la celebració de la missa i de l'ofici diví, que han d'ocupar el primer lloc en la seva vida, ja sigui en les altres formes d'oració, la qual a la seva manera ha d'amarar tota llur existència. L'adoració de Crist present en l'Eucaristia és una ajuda magnífica per tal que la participació activa en el sacrifici de Crist s'estengui més eficaçment a tot el dia»⁵⁶.

53. Concili Vaticà II, *Sacrosanctum Concilium* 83-84 i 99.

54. Cf. M. SHERIDAN, *La interpretació de la Sagrada Escripura*, al CFM del CSBOCR.

55. *Declaració*, n. 59.

56. *Ibid.*, n. 60-61; cf. C. VALENZIANO, *Espiritualitat de la Litúrgia*, al CFM del CSBOCR.

Aquesta espiritualitat de la litúrgia ateny tota la vida del monjo. En efecte, per a sant Benet el monjo descobreix la presència de Crist en els malalts (RB 36, 1), en els hostes (RB 53, 1) en l'Abat (RB 2 i 63) i en la comunitat (RB 71).

26. Quin és el document del Concili Vaticà II que tracta de la renovació litúrgica?

La Constitució *Sacrosanctum Concilium*.

27. Com defineix aquest document la litúrgia?

«La litúrgia és el cim vers el qual tendeix l'acció de l'Església, i, a la vegada, la font d'on prové tota la força»⁵⁷.

28. Quin és el camí de pregària de l'Església?

«No hi ha cap més camí de la pregària cristiana que el Crist. Tant si la nostra pregària és comunitària com personal, tant si és oral com interior, només té accés al Pare si preguem "en el nom" de Jesús. La sagrada Humanitat de Jesús ens ensenya a pregar Déu, Pare nostre».

«La pregària de l'Església, alimentada per la Paraula de Déu i la celebració de la litúrgia, ens ensenya a pregar al Senyor Jesús»⁵⁸.

29. Donat que el monestir és una escola, què ha de donar i promoure?

L'estudi i la formació. Per mitjà de la *lectio divina* el monjo aprofundeix en el coneixement del servei que el Senyor ha fet concretament per a ell per tal d'imitar-lo⁵⁹. La formació inicial és una gràcia per a tota la vida i cal continuar-la tota la vida⁶⁰.

57. Concili Vaticà II, *Sacrosanctum Concilium* 10.

58. *Catecisme de l'Església Catòlica*, 2664-2665.

59. Cf. M. ESTEVA, *Regla de sant Benet. Principals temes del Pròleg de la RB*, a partir dels cursos de P. WATHEN, al CFM del CSBOCR.

60. Cf. *Ratio Institutionis*; cf. A. CENCINI, *La formació permanent*, al CFM del CSBOCR.

30. On indica sant Benet la importància de l'estudi i de la formació perquè aquesta recerca doni fruits en la nostra vida?

Sant Benet ens exhorta sovint a l'estudi dels salms i a la lectura, com a mitjà per alimentar la nostra vida per tal d'assolir una formació sòlida i ben feta, indicant-nos alhora la manera d'assolir-la el millor possible⁶¹.

31. Creieu que els primers cistercencs donaven prou importància a l'estudi? Indiqueu un exemple concret.

Des dels inicis els cistercencs han cercat l'autenticitat en tot, és per això que s'han consagrat amb el més gran interès a la recerca de les fonts de la tradició. S'han lliurat amb entusiasme a l'estudi.

Un bon exemple és Esteve Harding, amb l'edició de la Bíblia⁶².

32. Citeu alguns dels autors espirituals cistercencs més destacats en els inicis de la nostra història.

Els més destacats són, pel que fa a autors monjos:

- Bernat de Claravall
- Elred de Rievaulx
- Gueric d'Igny
- Guillem de Saint-Thierry

Pel que fa a autores monges:

- Matilde de Hackeborn
- Matilde de Magdebourg
- Gertrudis de Helfta⁶³

61. RB 8, 3; 38; 42; 48; 49; 53; 58.

62. Cf. A. ALTERMATT, *Patrologia cistercenca*, al CFM del CSBOCR.

63. Cf. A. ALTERMATT, *Patrologia cistercenca*, al CFM del CSBOCR.

33. Podríeu citar les obres més importants de cadascun d'ells?

- Bernat de Claravall: *La Consideració; Tractat de l'amor de Déu; De la gràcia al lliure albir; Sermons per l'any; Sermons sobre el Càntic dels Càntics.*

- Elred de Rievaulx: *L'Amistat espiritual; El Mirall de la caritat; La Pregària pastoral; Sermons.*

- Guillem de Saint-Thierry: *La Contemplació de Déu; Comentari al Càntic dels Càntics; Comentari a la Carta als Romans; Vida de sant Bernat; De la naturalesa i la dignitat de l'amor; De la naturalesa del cos i de l'ànima; Carta als germans de Mont-Dieu; El Mirall de la fe; L'Enigma de la fe.*

- Guerric d'Igny: *Sermons.*

- Matilde de Hackeborn: *El Llibre de la gràcia especial.*

- Matilde de Magdebourg: *La Llum de la divinitat.*

- Gertrudis de Helfta: *L'Herald de l'amor diví; Els Exercicis espirituals; Pregàries*⁶⁴.

34. Indiqueu els trets més característics dels escrits de sant Bernat.

El tema fonamental de tot el seu pensament és assolir la unió de l'home amb Déu —considerat en el seu doble aspecte de coneixement d'un mateix i de Déu— que es desenvolupa en els seus dos primers tractats escrits a partir de l'any 1125: *De gradibus humilitatis et superbiae* i *De diligendo Deo*. L'amor a la humanitat de Crist i la devoció a la Verge Maria han estat sempre els dos temes que han marcat les generacions següents, i han alimentat l'espiritualitat cistercenca al llarg dels segles⁶⁵.

35. Quin document de l'Església ha demanat a cada Orde d'elaborar un programa propi per a la Formació?

El document titulat: *Potissimum Institutionis*, de 1990.

64. Cf. A. ALTERMATT, *ibid*; A. SIMÓN, *Teologia monàstica medieval, ibid.*

65. Cf. A. ALTERMATT, *ibid.*

36. Quin document ha aprovat recentment el nostre Orde sobre el tema de la Formació?

La *Ratio Institutionis*, programa de Formació elaborat com a llei-marc pel dret propi de les Congregacions, a instància del Capítol General de l'Orde de 1990, aprovat pel Sínode de l'Orde de 1994⁶⁶, reconegut i aprovat pel Capítol General de l'any 2000⁶⁷.

37. En quins termes expressa la necessitat d'una bona formació per al futur de l'Orde i de cada comunitat en particular?

«En l'Orde Cistercenc la formació ha de tenir una importància extrema per als superiors i els monjos, ja que la vida i l'activitat de l'Orde depenen de la formació, i el bé i el futur de l'Orde es fonamenten en la formació portada a bon port amb zel»⁶⁸.

38. Qui és el primer responsable de la formació?

L'Abat, que actua en lloc de Crist al monestir, és el pare de tota la família monàstica i el primer responsable de la formació espiritual i intel·lectual; és per això que ha de considerar un dret i un deure molt importants la formació dels seus fills.

Per això, si l'Abat no pot ell mateix, no dubti pas a confiar-ho a homes capaços de dur a terme aquesta tasca sota la seva direcció.

Que l'Abat, en escollir ajudants per a la formació, tingui com a norma ferma i fonamental procurar que siguin excel·lents monjos, gelosos de la seva condició, convenientment instruits en les disciplines sagrades, fervorosos i amb bones qualitats humanes⁶⁹.

66. ACG 39 (1994) 17.

67. Cf. *Stat. Cap. Gen.* 1990: 27, ACG n.s. 37 (1991) 10, i *Stat. Cap. Gen.* 2000:9, ACG 44 (2000) 77-81.

68. *Ratio Institutionis*, 6.

69. Cf. RB 2; 64; *Ratio Institutionis*, 20.

39. Podem dir que la formació monàstica és una tasca de tota la vida?

La formació espiritual, doctrinal i pràctica dels religiosos ha de ser seguida al llarg de tota la vida⁷⁰.

40. Quin criteri cal seguir per a una bona formació?

El principi d'integració: s'entén com la visió de la persona en la seva totalitat, i considera, per tant, les diferents disciplines de l'estudi per tal que la formació sigui integral⁷¹.

41. Com ha d'entendre el monjo l'ideal de "perfecció" per tal que el seu camí de formació es desenvolupi d'una manera assenyada?

Etimològicament "perfecció" ve de *perficio*, (-icere, -feci, *perfectum*), i significa alguna cosa que està en camí de fer-se. Sant Benet emprà una sola vegada el mot *perfecció* en el capítol 73 i només per dir que aquesta es troba fora del monestir, ja que la Regla és per a principiants, com diu en el capítol 73: «Hem redactat aquesta Regla perquè, observant-la als monestirs, mostrem que tenim, si més no, una honestat de costums o un començ de vida monàstica. D'altra banda, per a qui s'afanya per arribar a la perfecció de la vida monàstica hi ha els ensenyaments dels sants Pares, l'observança dels quals porta l'home fins al cim de la perfecció»⁷².

Així doncs, la idea de "perfecció", més que una finalitat, mostra un camí a fer tenint sempre present l'ajuda de la gràcia divina⁷³.

42. Arribem a la "perfecció" en aquesta vida?

Nosaltres sabem que el monjo és un cercador de Déu, perquè ell mateix ha estat cercat per Déu. El cerca tota la

70. *Ratio Institutionis*, 29; cf. A. CENCINI, *La formació permanent*, al CFM del CSBOCR.

71. Cf. A. CENCINI, *La formació permanent*, *ibid*.

72. Cf. RB 73, 1-2.

73. RB 50; 4, 74.

seva vida i el trobarà solament a la fi. Mentrestant, participa de la seva passió per la paciència, per compartir després la perfecció del seu Regne⁷⁴.

La "perfecció" s'ha d'entendre com un camí vers Déu: només Ell podrà portar a bon fi tot allò que emprenguem.

Sant Benet escriu una Regla per als qui comencen els quals, en aquesta recerca de Déu, no han de perdre mai l'esperança de la seva misericòrdia⁷⁵.

43. Quina cita obre el capítol 48 de la RB i d'on està tret?

«L'ociositat és enemiga de l'ànima» diu sant Benet en començar el capítol 48 de la Regla sobre el treball manual de cada dia. S'inspira en l'esperit del llibre de l'Eclesiàstic⁷⁶. Per a sant Benet el treball no és pas tan sols un remei a l'ociositat, en parla també elogiosament ja que «és aleshores que són monjos de debò, quan viuen del treball de les seves mans, com els nostres Pares i els apòstols»⁷⁷.

44. Que diu la *Declaració* sobre el treball?

La Declaració ens diu: «Així doncs, el nostre treball no és solament un remei contra l'ociositat o una ocupació qualsevol per a omplir el temps, sinó que és part constitutiva del nostre esforç per a adquirir la perfecció cristiana. Al mateix temps és un servei fratern a la comunitat monàstica i als homes que viuen en el món, sobretot si treballem de manera competent i amb sentit de responsabilitat, sense oblidar els moments de recreació per refer les forces per tal de complir el precepte de l'Apòstol que ens diu: "Déu estima el qui dóna amb alegria"»⁷⁸.

74. RB 4, 74.

75. Cf. RB 4; 73; M. ESTEVA, *Regla de sant Benet. Principals temes del Pròleg de la RB*, a partir dels cursos de P. WATHEN, al CFM del CSBOCR; A. BÖCKMANN, *La recerca de Déu, el camí benedictí*, *ibid*.

76. Cf. Ecl 33, 29; Sant Basili, *Regla* 129.

77. RB 48, 8.

78. Cf. *Declaració*, n. 69 i 76.

45. De quin tipus de treball es tracta?

- a) L'educació del jovent.
- b) El ministeri pastoral.
- c) El treball manual.
- d) La labor científica i cultural.
- e) L'hospitalitat⁷⁹.

46. A què s'obliga el monjo que fa la seva professió monàstica segons la RB?

El monjo que fa la seva professió solemne segons la RB i les Constitucions del seu monestir, es compromet a unir-se a la seva comunitat i a comportar-se com un monjo, essent obedienciat.

El monjo promet obediència a la vida monàstica fonamentada, determinada i guiada per la Regla, i la Regla exigeix obediència a la Regla, a l'Abat i als germans.

La fidelitat a la comunitat es concreta en l'obediència a l'Abat que és el centre de la comunitat com una figura vivent i tangible de Crist, el Senyor i Rei vertader.

D'aquesta manera, el monjo estableix una aliança amb Déu per mitjà de l'aliança amb els germans: la fidelitat a la Regla li permet de ser fidel a Déu i als seus germans, malgrat la inconstància i la inestabilitat pròpia i humana en general⁸⁰.

47. A qui es presta l'obediència segons el text de la RB?

A l'Abat, però també als germans⁸¹.

El monjo obedienciat escolta tothom per tal d'escoltar la veu de Déu.

79. Cf. *Ibid.*, 71-75.

80. Cf. RB 58; M. ESTEVA, *Regla de sant Benet. Principals temes del Pròleg de la RB*, a partir dels cursos de P. WATHEN, al CFM del CSBOCR; A. BÖCKMAN, *Regla de sant Benet, el capítol 58, ibid.*

81. RB 71, 1.

Per a sant Benet, escoltar Déu significa escoltar la seva veu en qualsevol lloc on parla:

- a) Déu-Crist: Pròl. 2. 3. 5; RB 5, 1-4; 5, 14-15; 5, 17-18; 7, 31-32.
- b) L'Abat: RB 3, 5-6; 4, 61.
- c) La Regla: RB 62, 4; 62, 11.
- d) Els germans. RB 3; 71; 72, 6⁸².

48. Quins són els trets característics que presenta l'obediència segons RB?

- a) L'obediència com a escolta (Pròl. 1-3)
 - Escoltar amb el cor vol dir posar-ho en pràctica.
 - És això el que vol dir l'obediència: escoltar i posar en pràctica.
 - Hi ha una estreta relació entre escoltar (*audire*) i obeir (*ob-audire*). Sembla que sant Benet s'ha adonat d'aquesta relació etimològica: RB 5, 5 (cf. 17, 45).
- b) L'obediència és renúncia a un mateix:
 - Per obeir cal renunciar a la voluntat pròpia, a l'egoisme. Això ja apareix a Pròl. 3; RB 4, 60; 4, 61; 5, 7-8; 5, 12.
 - El monjo renuncia a la voluntat pròpia per seguir Crist⁸³ i desitja ser governat per un Abat que li ensenya els manaments divins que li cal obeir⁸⁴.
- c) L'obediència com a compromís de tota la persona:
 - Pròl. 21. 40; RB 2, 17; 2, 21.
 - No es tracta d'una pràctica formalista (RB 5, 17-18).
- d) L'obediència-escolta és un camí vers Déu:
 - Pròl. 12; RB 5, 7-11; 43, 1-3⁸⁵.

82. Cf. M. ESTEVA, *ibid.*

83. RB Pròl. 3.

84. RB 2, 4-6.

85. Cf. M. ESTEVA, *ibid.*

49. Creieu que l'obediència és un camí fàcil segons sant Benet?

Per a sant Benet, anar vers Déu per l'obediència no és fàcil, reconeix més aviat que es tracta d'una tasca dura i aspra⁸⁶.

50. Com, als nostres dies, la Declaració presenta el concepte d'obediència?

«L'obediència significa, abans de tot, un cor obert per a rebre els estímuls de l'Esperit Sant, que bufa on vol i ens fa saber de moltes formes la voluntat de Déu. I així com l'aliment de Crist era fer la voluntat d'Aquell qui l'havia enviat, i Crist, prenent la condició d'esclau, es féu obediència fins a acceptar la mort, i una mort de creu, de la mateixa manera, nosaltres, desitjosos de seguir Crist més de prop, hem de buscar la voluntat del Pare, per complir-la amb decisió»⁸⁷.

51. A través de quines mediacions reconeixem la voluntat de Déu?

«La veu de Déu molt sovint ens la transmet la veu de l'Església, com són la doctrina i les exhortacions del Sant Pare, de la Santa Seu, dels bisbes i de l'Abat, les quals no tan sols han de regular el que és extern, sinó que convé que afaïçonin també la nostra espiritualitat».

«Per això els monjos delerosos de fer la voluntat de Déu en esperit de fe i d'amor, desitgen que els regeixi un abat, que per a ells actua en lloc del Crist, i li presten humilment obediència d'acord amb la Regla i les Constitucions, unint les forces de la intel·ligència i els dons de la voluntat i de la gràcia en la realització d'allò que ell els mana i en l'acompliment de les tasques que els encomana, sabent que així col·laboren a l'edificació del cos de Crist segons el disseny de Déu. De manera que l'obediència religiosa no so-

86. RB 58, 8; 2.

87. *Declaració*, n. 52; cf. Codi de Dret Canònic (CIC), can. 601.

lament no rebaixa la dignitat de la persona humana, sinó que, gràcies a la llibertat més gran dels fills de Déu, fa que esdevingui madur»⁸⁸.

52. Què ens exigeix l'obediència en el món actual?

«L'obediència religiosa, però, fins i tot quan consisteix a complir materialment el que mana el superior, sempre s'adreça a Déu, i és una acte humà, lliure i personal, que requereix una reflexió madura i responsable. Les condicions canviants dels nostres temps requereixen unes formes noves de manar i d'obeir, i demanen unes relacions noves entre els superiors i els germans. Avui, més que no pas en temps passats, cal que els superiors no formulin les seves ordres sinó després d'haver escoltat els experts i haver consultat els seus germans, i que continuïn sempre oberts a rebre ulteriors suggeriments. Els superiors escoltaran de bon grat els germans, conservant tanmateix la seva l'autoritat de decidir i disposar el que calgui fer. Els germans, per la seva banda, donaran el seu parer apreciànt la personalitat i el criteri dels altres, exposant la seva opinió amb raons vàlides, i sense procurar sortir-se amb la seva»⁸⁹.

53. En què es fonamenta l'exercici d'autoritat i amb ell el de l'obediència?

«El bé de l'obediència religiosa només es pot preservar de veritat, en la vida monàstica, si els superiors, juntament amb els seus germans i amb un mateix esperit, busquen sincerament la voluntat de Déu, sabent que l'obediència no es presta a l'autoritat humana, sinó sempre a Déu mateix, que ens crida. El bé de la comunitat demana uns preceptes clars, fermes i sense equívocs, que comprometin els germans; d'altra banda el govern del monestir no pot prescindir mai de la col·laboració responsable de tots per al bé del monestir, de l'Orde i de l'Església. És precisament aquest

88. Cf. *Ibid.*, 52 i 53.

89. Cf. *Ibid.*, 54.

profund consens de tots, que té les seves arrels en la vocació comuna i en la professió religiosa, allò que fonamenta l'exercici quotidià de l'autoritat i de l'obediència»⁹⁰.

54. A què ens obliga el vot d'estabilitat?

A la vida fraterna.

Per a sant Benet l'estabilitat és un terme que inclou els conceptes de: comunitat, regla, direcció de l'Abat, capteniment, ordre, observança, perseverança, fidelitat⁹¹. Tot això es viu en un monestir, el lloc concret on es dona resposta a la crida de Déu.

Aquest és el sentit de la clausura monàstica⁹², la separació del món «per tal que els monjos no tinguin necessitat de córrer per fora, perquè no convé de cap manera a les seves ànimes»⁹³.

55. La vida cistercenca es viu en una comunitat estable?

Sí. Per la professió el monjo s'uneix a una comunitat i «sap que Crist és present en el monestir d'una manera especial, Ell és present allí on dos o tres estan reunits en el seu nom».

La nostra estabilitat es viu en la caritat fraterna, tan estimada pels fundadors de Cister, on el lema fou: «*Una Caritate, una Regula, similibusque vivamus moribus*»⁹⁴. És en aquesta escola de caritat on les nostres febleses són ocasió de progressar en l'amor, i l'exemple i l'ensenyament dels nostres germans ens condueixen eficaçment vers Déu⁹⁵.

90. Cf. *Ibid.*, 55; cf. Concili Vaticà II, *Perfectae Caritatis*, 14.

91. Cf. M. ESTEVA, *ibid.*

92. *Declaració*, n. 67.

93. RB 66, 7.

94. *Carta de Caritat Primera*, III.

95. Cf. *Declaració*, n. 56 i 57.

56. Com ens cal viure la fraternitat?

«Volem ordenar la nostra vida de tal manera que realitzi de nou el model de l'Església primitiva, el de tenir un sol cor i una sola ànima, no únicament en la pregària, en l'ensenyament dels Apòstols, en la comunió del pa partit i en la possessió de tots els béns en comú, sinó en la comunitat de fins, de tasques, de responsabilitats i d'actuacions. Com l'Apòstol, que va voler alegrar-se amb els qui s'alegraven i plorar amb els qui ploraven, cal que els èxits i els fracassos, les tristeses i les alegries, les dificultats i el profit de cada un dels germans ens afectin a tots»⁹⁶.

57. Quina ha de ser la primera inquietud dels germans pel que fa la vida fraterna?

Així «que els germans tinguin en comú la sol·licitud d'allò que es refereix a la vida espiritual del monestir, i que se sentin responsables de la salvació eterna i de la perseverança en la vocació de tots i cada un. D'aquesta manera la mateixa vida de comunitat serveix de direcció espiritual, en sentit ampli, en tant que enforteix els febles, anima els pusil·lànimes, renova el zel dels tebis, i cada dia ens recorda, a tots, els valors de la nostra vida de servei»⁹⁷.

58. De quins mitjans disposem per fer créixer la vida en comunitat?

«Seguint l'exemple de la primitiva Església en la qual la multitud dels creients tenia un sol cor i una sola ànima, que la vida en comunitat es nodreixi de la doctrina evangèlica, de la sagrada litúrgia i sobretot de l'Eucaristia, i perseveri així en l'oració i la comunió d'un mateix esperit. Que els religiosos, com a membres de Crist, s'avancin a honorar-se mútuament en la convivència fraterna i es portin les càrregues els uns als altres. En efecte, amb l'amor de Déu que ha vessat als cors per l'Esperit Sant la comunitat, com una

96. Cf. *Ibid.*, 56.

97. *Ibid.*, 56.

veritable família unida en nom del Senyor, frueix de la seva presència. La caritat és la plenitud de la llei i vincle de perfecció, i a través d'ella sabem que hem passat de la mort a la vida. Encara més: la unitat dels germans manifesta la vinguda de Crist, i és d'ella que prové una gran eficàcia apostòlica»⁹⁸.

59. La vida fraterna s'ha de fonamentar en el model de la "família"?

Si bé sant Benet no emprà mai el terme "família", aquest mot es troba sovint en la tradició i presenta molta riquesa de significats. A sant Benet li agrada més l'expressió *casa de Déu*, que trobem cinc cops a la RB⁹⁹, per designar el monestir. L'expressió indica la presència de Déu entre nosaltres. *Domus Dei* (la casa de Déu) és el lloc on trobem Déu, i per tant cal que sigui una casa de pregària, d'unitat, d'acció de gràcies.

El mot "paterfamilias" es troba una sola vegada en la Regla (2, 7) i fa referència a Déu, no a l'abat. L'abat, per contra, és presentat com a pastor, que ha de donar comptes al pare (Déu) del ramat que li ha confiat¹⁰⁰. En el dret romà la família s'entén en un sentit més ampli i sant Benet no n'empra pas la terminologia en el mateix sentit. Segons sant Benet no hi ha en el monestir ni esclaus ni lliures i, per tant, ni patrons, ni pares, ja que tots són iguals, germans i co-servidors en Crist¹⁰¹.

60. En què consisteix la *conversatio* i quins vots conté?

Per *conversio* o *conversatio morum* entenem que el monjo s'ha de comportar i viure conforme a allò que és: un cristià consagrat radicalment al servei de Crist.

98. Concili Vaticà II, *Perfectae Caritatis*, 15.

99. Cf. RB Pròl. 33-34; 31, 9; 53, 22; 64, 5.

100. Cf. RB 2, 18.20.

101. Cf. *Declaració*, n. 5; M. ESTEVA, *Comentaris sobre la Regla de sant Benet*, a partir dels cursos de P. WATHEN, al CFM del CSBOCR.

Aquest mot, *conversatio*, significa segons la RB comportament: la conversió com a estil de vida. Les referències del pròleg són només l'inici d'un seguit de conversions que permeten assolir la manera de ser i d'actuar pròpia d'un monjo¹⁰².

A l'interior d'aquesta promesa s'inclouen els vots tradicionals de pobresa i castedat.

Sant Benet no parla explícitament d'aquests dos vots tal com els formulem actualment.

La pobresa és vista com una llibertat. Sant Benet demana que es doni a cadascú el que necessiti. La pobresa consisteix a lluitar contra l'esperit d'apropiació i de consum dels béns posats al nostre abast per al nostre ús¹⁰³.

61. Per què practiquem la pobresa?

«La pobresa no la practiquem pas per mera privació o menyspreu dels béns materials, sinó per aconseguir la llibertat dels fills de Déu, a fi de fruir de les coses d'aquest món com si no en fruïssim, sabent que l'aparença d'aquest món passa. Per això desitgem ser pobres amb Crist pobre, renunciant a la possessió i adquisició de riqueses. Així som també veritables deixebles en l'escola de l'Església primitiva, on ningú no deia que res fos seu i totes les coses eren comunes a tots. Així els nostres cors s'alliberen de les preocupacions materials, perquè el nostre cor estigui allí on tenim el nostre tresor, en el Crist i l'Església i juntament amb ells»¹⁰⁴.

62. Com hem de disposar dels béns?

«Amb tot, mentre vivim en el cos, tenim necessitat de servir-nos de les coses d'aquest món; el seu ús, però, ha

102. Pròl. 38; cf. A. BÖCKMANN, *El capítol 58 de la RB*, al CFM del CSBOCR.

103. Cf. M. ESTEVA, *Regla de sant Benet. Principals temes del Pròleg de la RB*, a partir dels cursos de P. WATHEN, al CFM del CSBOCR.

104. Concili Vaticà II, *Perfectae Caritatis*, 13; CIC, can. 600; *Declaració*, n. 50.

de ser regulat per l'esperit de pobresa que dimana del mateix vot, en bé nostre i del nostre proïisme, i guardant el respecte degut a les creatures. Procurarem, doncs, que la nostra renúncia aportï una ajuda als pobres del nostre temps. Per aquest motiu, destinarem part dels nostres guanys en benefici del proïisme i de l'Església. Per la mateixa raó, és molt convenient que ens dediquem a aquella mena de treballs que ens permetin a la vegada satisfer les nostres necessitats, ser útils als altres i mantenir sana i intacta la natura»¹⁰⁵.

63. En què consisteix el vot de castedat?

«La castedat voluntària que hem acceptat pel Regne de Déu no és una mera renúncia al matrimoni i a les satisfaccions de la família natural, sinó que ha de fer-nos més lliures, perquè amb totes les forces físiques i psíquiques ens puguem dedicar a les coses de Déu i de l'Església. Amb la professió religiosa volem donar un testimoni més directe i profund de l'esperança cristiana en la vida eterna, on ningú no es casa. Per això la castedat és també el signe escatològic més sobresortint de la nostra vida»¹⁰⁶.

64. Quina influència té el vot de castedat en la vida comunitària?

«Aquesta total consagració d'un mateix a Déu ha d'oferir la base per a construir la família monàstica. En aquesta família de Déu, una caritat comuna i una mateixa vocació són la base de l'amor i l'ajuda mútua dels germans. Per això, per una part, cal que ens ajudem lleialment els uns als altres a portar les pròpies càrregues; però, per altra, tots participem de les gràcies i virtuts en què cadascú sobresurt. Així empenem de manera eminent el camí comunitari de salvació, que Déu mateix instituï en l'Església a favor de la humanitat. Així Déu dilata els nostres cors, perquè puguem

105. Concili Vaticà II, *Ibid.*, 13; CIC, càn. 600; *Declaració*, n. 51.

106. RB 33, 4; 58, 25; cf. Concili Vaticà II, *Perfectae Caritatis*, 12; CIC, càn. 595; *Declaració*, n. 48 i 49.

estimar el nostre proïsme i en primer lloc els nostres germans o les nostres germanes, en el monestir, amb una caritat sincera i operativa»¹⁰⁷.

65. Quina resposta donem a l'Església per mitjà de la nostra professió, tal com indica la *Declaració*?

L'impuls constant de cercar Déu en Crist té la seva arrel en la nostra vocació, que és un do de Déu, amb la qual Crist ens crida incessantment a donar una resposta plena d'amor. La resposta permanent la donem amb la nostra professió segons la Regla de sant Benet, dedicant tota la nostra vida al servei de Crist, abraçant els consells evangèlics d'obediència, pobresa i castedat. L'Església rep la nostra professió i nosaltres ens esforcem a viure-la amb joia, segons la recomanació de l'Apòstol, que recupera sant Benet: «Déu estima el qui dóna amb alegria»¹⁰⁸.

66. Com consagrem la nostra vida a Déu i al servei de l'Església?

El nostre servei a Crist és i ha de ser servei a l'Església, sigui per mitjà de l'oració i de la penitència, sigui per diverses formes d'apostolat. Encara que el nostre Orde gaudeix del privilegi de l'exempció, cada comunitat, de fet i de dret, és una part de l'Església local i participa plenament tant de les seves gràcies i beneficis com de les seves dificultats, persecucions i tribulacions. Per això, els nostres monestirs tenen la responsabilitat moral de subvenir, en la mesura que puguin, a les necessitats de l'Església... sota la tutela maternal de la Santíssima Verge Maria, Mare de l'Església i Patrona del nostre Orde¹⁰⁹.

107. RB 33, 4; 58, 25; cf. Concili Vaticà II, *Perfectae Caritatis*, 12; CIC, càn. 595; *Declaració*, n. 48 i 49.

108. RB 5, 16; cf. *Declaració*, n. 43-55.

109. Cf. *Ibid.*, 44 i 45.

67. Quin és el cànon del Codi de Dret Canònic que defineix la vida consagrada per la professió dels consells evangèlics?

El cànon 573:

«La vida consagrada per la professió dels consells evangèlics és una forma estable de viure per la qual els fidels, seguint de més de prop Crist sota l'acció de l'Esperit Sant, es dediquen totalment a Déu com al seu amor suprem, per tal que, donats amb un nou títol peculiar al seu honor, a edificació de l'Església i a la salvació del món, assoleixin la perfecció de la caritat en el servei del Regne de Déu i, esdevinguts signe preclar dins l'Església, anunciïn per endavant la glòria celestial»¹¹⁰.

68. Segons el Codi de Dret Canònic, quina és la competència de l'Església en allò que fa referència a la vida consagrada?

«Pertoca a l'autoritat corresponent de l'Església Catòlica interpretar els consells evangèlics, regular-ne la pràctica per les lleis i establir les formes estables de vida per tal d'aconseguir l'aprovació canònica; li pertoca també de vetllar perquè els instituts creixin i prosperin segons l'esperit dels fundadors i les santes tradicions»¹¹¹.

69. Qui ha desenvolupat, d'una manera especial, la teologia dels vots al llarg del segle XX?

El Cardenal Urs von Balthasar. Els punts principals de la teologia de la vida religiosa que ell ha destacat són:

- La primàcia de Déu, és Déu qui cerca l'home.
- La dinàmica de la crida que prové de la fascinació per la divinitat de Déu.
- Una espiritualitat encarnada.

110. Cf. S. PACIOLLA, *Dret dels religiosos i dret monàstic*, al CFM del CSBOCR.

111. Cf. *Ibid.*

- El paper de la missió: la persona consagrada és reflex de la imatge de Déu i la projecta sobre el món, d'aquí la importància de la meditació del Misteri de la Transfiguració (al mont Tabor), dins la vida consagrada¹¹².

70. Quina resposta als desafiaments del món actual aporten els consells evangèlics?

«La cobdícia de béns, la set de plaers, la idolatria del poder, és a dir la triple concupiscència que marca la història i que és també l'origen dels mals actuals, no pot ser pas vençuda més que per la redescoberta dels valors evangèlics de la pobresa, la castedat i el servei. Les persones consagrades cal que sàpiguen proclamar, amb llur vida i paraules, la bellesa de la pobresa d'esperit i de la castedat de cor que els fa lliures pel servei als germans, i l'obediència que dóna els fruits de la caritat»¹¹³.

71. Podem parlar dels consells evangèlics com del camí de realització de la persona?

Certament. «Els consells evangèlics de castedat, pobresa i obediència, viscuts per Crist en la plenitud de la seva humanitat de Fill de Déu, i abraçats per amor per Ell, se'ns mostren com un camí per la realització de la persona en plenitud, enfront de la deshumanització, com si es tractés d'un poderós antídoto a la contaminació de l'esperit, de la vida i de la cultura; proclamen la llibertat dels fills de Déu i la joia de viure segons les benaurances evangèliques»¹¹⁴.

72. Com el desigs d'autenticitat, el culte a la simplicitat i a la sinceritat del món actual, poden conciliar-se amb la Regla de sant Benet i la tradició monàstica?

Tota la santa Regla conrea un estil de vida caracteritzat per la simplicitat, l'autenticitat i una sincera vida de fe. Tot

112. Cf. K. WALLNER, *La vida religiosa segons Hans Urs von Balthasar*, al CFM del CSBOCR.

113. Cf. *Vita Consecrata*, 87-91. Cf. *Repartir du Christ*, 45.

114. Cf. *Repartir du Christ*, 13 i 22.

això ha estat viscut al llarg dels segles pels monjos, ja que ha format part de les nostres tradicions. Així doncs, «escollim formes de vida simples, que manifesten sincerament el que pensem. Cal que els nostres actes expressin l'estat intern de l'ànima. Desitgem entendre el sentit dels nostres ritus i que el nostre pensament estigui d'acord amb la nostra veu», tal com diu el Capítol 19, 7 de la Regla de sant Benet i la *Sacrosanctum Concilium*. «[...] En aquest afany de simplicitat també ens sentim especialment units als ideals dels nostres Pares fundadors»¹¹⁵.

73. Podeu il·lustrar la pregunta anterior amb referències de la Regla de sant Benet i dels textos cistercencs?

- RB 20: sobre l'actitud en la pregària.
- RB 31, 12: el majordom cal que ho faci tot amb mesura.
- RB 33, 6: que tot sigui comú a tots.
- *El Petit Exordi*: XI, els vestits; XXIII, no hem de tenir rendes; XXV, allò que ens és permès o no de fer amb l'or; XXVI, les escultures i pintures i les creus de talla.
- La carta de sant Bernat als monjos de Sant Joan d'Aulps¹¹⁶.

74. Com van viure aquest ideal els nostres primers Pares?

El desig d'una vida simple, pobre i autèntica, es va traduir en tot el comportament dels nostres Pares i els estimulà en la reforma de la Litúrgia i la manera de construir els edificis. Eliminaren la "*superfluitas*" i la "*curiositas*" dins el clos sagrat.

De la mateixa manera, volgueren tenir els textos més autèntics per a la pregària i la meditació.

115. Cf. *Declaració*, n. 36 i 37.

116. Carta 142.

Volien unes esglésies simples i no empraren l'arquitectura com a element decoratiu. No volgueren materials preuats, ni pintures, ni ornaments que poguessin distreure el monjo de la pregària. Els ornaments litúrgics foren simples, els vasos sagrats, d'estany o de ferro¹¹⁷.

«L'autenticitat, el culte de la simplicitat i de la sinceritat»¹¹⁸ resten els valors que han d'amarar tota la nostra vida monàstica, i en els nostres dies poden ser a més un recurs per a inspirar les noves construccions cistercenques o les dependències dels nostres edificis, pel que fa a llur decoració.

75. Ens podeu indicar les principals dependències dels edificis monàstics per a la vida cistercenca?

Les principals dependències del monestir s'organitzen al voltant del claustre: l'església, la sagristia, la sala capitular, l'*armarium*, l'escala del dormitori, el locutori, la sala comuna, el calefactor, el refetor, la cuina. Tot amb un concepte pràctic alhora que simbòlic i espiritual que li donaren els nostres avantpassats cistercencs¹¹⁹.

Actualment, veiem com algunes d'aquestes dependències ja no tenen raó de ser, per exemple a causa de la reducció del nombre de germans conversos o de llur extinció.

76. Citeu alguns monestirs del nostre Orde que conserven encara actualment la típica arquitectura cistercenca.

Casamari (Itàlia); Chiaravalle Milanese (Itàlia); Chiaravalle della Columba (Itàlia); Heiligenkreuz (Àustria); Osek (República Txeca); Poblet (Catalunya); Rieunette (l'església, França); San Andrés de Arroyo (Espanya); Sénanque (França); Vyšší Brod (República Txeca); Zwettl (Àustria).

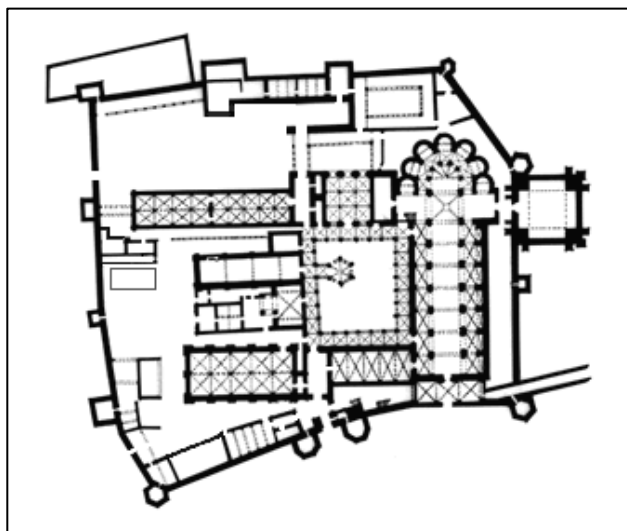
117. Cf. *Petit Exordi*; A. ALTERMATT, *Patrologia cistercenca*, al CFM del CSBOCR; G. VITTI, *L'arquitectura cistercenca*, *ibid.*

118. *Declaració*, n. 36 i 37.

119. Cf. G. VITTI, *L'arquitectura cistercenca*, al CFM del CSBOCR.

77. Localitzeu sobre el plànol de la planta del monestir de Poblet les dependències que hem citat anteriorment.

78. Què simbolitza el claustre cistercenc?

El símbol geomètric del quadrilàter significa, en la planta cistercenc, la Jerusalem celestial¹²⁰.

79. Enumereu les principals obres que pertanyen al nostre patrimoni cistercenc "primitiu".

- L'Exordi de Cister (*Exordium Cistercii*)
- El Petit Exordi (*Exordium Parvum*)
- Les diferents edicions de la Carta de Caritat (*Carta Caritatis*)
- Els capítols o institucions del Capítol General (*Capitula-Instituta Capituli Generalis*)

120. Cf. C. VALENZIANO, *El claustre, jardí bíblic*, al CFM del CSBOCR; G. VITTI, *ibid.*

- Els oficis eclesiàstics (*Ecclesiastica Officia*)

80. Als inicis del segle XXI, en quin text del nostre patrimoni cistercenc podem trobar la definició del nostre Orde?

En les Constitucions de l'Orde, elaborades i aprovades pel Capítol General [1968-69], revisades i aprovades al seu torn pel Capítol General [2000], format per Abats, Abadeses, delegats i delegades.

81. Com es defineix el nostre Orde en aquest text?

«L'Orde Cistercenc, que té el seu origen en l'Arxienobi de Cister, consta de congregacions monàstiques i de monestirs no pertanyents a cap Congregació, que en ell formen un tot»¹²¹.

82. La Declaració del Capítol General sobre els principals elements de la Vida Cistercenc actual forma part del Dret Cistercenc actual?

Sí. Aquest text, la primera redacció del qual és de 1968-69, és el resultat d'una consulta a tots els membres de l'Orde de cara a una renovació i adaptació de l'Orde; la darrera redacció fou aprovada pel Capítol General de l'any 2000, i forma part dels documents del Dret Cistercenc actual¹²².

83. Quin és el Capítol General que ha redactat la *Declaració* i quin número fa dels Capítols Generals esdevinguts després de la Revolució Francesa?

Fou el Capítol General especial 1968-69, el 17è després de la Revolució Francesa¹²³.

121. *Constitucions de l'Orde*, Art 1.

122. Cf. *Constitucions de l'Orde*, Art 3.

123. Cf. P. ZAKAR, "*Principales étapes de l'histoire constitutionnelle de l'Ordre Cistercien*" a *Pour mieux connaître l'Ordre Cistercien*, Cúria Generalícia de l'Orde Cistercenc, Roma 2001.

84. Per què fou escrita la *Declaració*?

Per impulsar «una apropiada renovació del nostre Orde»¹²⁴ i donar resposta a la petició adreçada per Pau VI a tots els Ordes Religiosos per tal de redactar unes constitucions que continguessin llurs principis teològics i espirituals¹²⁵.

85. Quin esdeveniment en la vida de l'Església precedí a la redacció de la *Declaració*?

El Concili Vaticà II, celebrat en 4 sessions. Fou inaugurat pel papa Joan XXIII l'11 d'octubre de 1962, i clausurat pel Papa Pau VI el 8 de desembre de 1965¹²⁶.

86. Per què la *Declaració* porta aquest títol i quina importància ha tingut i té encara avui per a la vida de les comunitats de l'Orde Cistercenc?

El títol *Declaració* ve donat pel fet que aquest text vol donar els principis teològics i espirituals per una renovació adaptada de l'Orde, després del Concili Vaticà II i en els temps actuals. Se segueix així el camí d'allò que feren els Fundadors del "Nou Monestir" al segle XII que les successives generacions han seguit amb coratge. D'aquí la importància d'aquest document encara avui¹²⁷.

87. Quin altre text d'importància capital per al patrimoni espiritual del nostre Orde us recorda les paraules amb què comença l'article primer de la *Declaració*?

El començament del *Petit Exordi de Cister*: «Nosaltres Cistercencs, primers fundadors d'aquesta església, donem a conèixer amb aquest text als nostres successors en conformitat a les lleis canòniques, sota la seva alta autoritat, i

124. *Declaració*, n. 1.

125. Pau VI, *Motu proprio "Ecclesiae Sanctae"*, 6 agost 1966, n. 4.

126. Documents del Concili Vaticà II.

127. *Declaració*, n. 2.

per tal que coneguim en quin monestir i en quin tipus de vida s'iniciaran, i perquè, coneixent la veritat sobre aquesta qüestió, estimin més fidelment aquest lloc i l'observança de la santa Regla, que per la gràcia de Déu hem interpretat aquí tant per bé com per mal». Veiem doncs el viu desig de continuïtat i d'adaptar-se als nous temps».

88. Segons la *Declaració*, podem dir quines són les fonts de la vida cistercenca?

a) La Paraula de Déu, principalment la vida i la doctrina de Crist, com ens proposen l'Evangelí i el Magisteri de l'Església, entre els principals documents del qual trobem el decret *Perfectae caritatis*.

b) La tradició monàstica.

c) La Regla de sant Benet.

d) Les tradicions cistercenques.

e) La participació en el progrés de la vida actual de l'Església i de la societat.

f) L'acció i inspiració de l'Esperit Sant¹²⁸.

89. Per quins motius els redactors de la *Declaració* presentaren les fonts per aquest ordre?

Perquè optaren per un ordre cronològic que comencés amb la Sagrada Escripura, font original del monaquisme, que s'adapta als temps actuals sota l'acció inspiradora de l'Esperit Sant¹²⁹.

90. Quins criteris han adoptat els capitulars que han redactat la *Declaració*?

a) El sentit de la realitat.

b) La unitat de vida.

c) La diversitat en un sol cor.

d) La continuïtat viva de la tradició cistercenca¹³⁰.

128. Cf. *Ibid.*, 4-10.

129. Cf. M. SHERIDAN, *Les fonts de l'espiritualitat monàstica*, al CFM del CSBOCR.

130. Cf. *Declaració*, n. 11-14.

91. Quin sentit té l'expressió continuïtat viva de la tradició cistercenca?

Aquesta expressió vol dir que la vida cistercenca ha de ser «la continuació natural i com el desplegament orgànic de la secular tradició monàstica i cistercenca... No volem, però, que elles ens lliguin o ens engavanyin a l'hora de resoldre els problemes d'avui ... La història ha de ser per a nosaltres mestra de vida, i no pas mestressa dominadora; que ens adverteixi i inspire, això sí, però que mai no ens posi traves»¹³¹.

92. Quan entrem al noviciat, se'ns pregunta "què demanes", i aleshores responem: "La misericòrdia de Déu i de l'Orde"¹³². Podeu situar geogràficament l'Orde Cistercenc i dir quina és la seva realitat social?

El nostre Orde «és, primer de tot, una realitat social. Consta, en efecte, de moltes Congregacions, monestirs i, finalment, de molts individus, units entre ells per múltiples relacions [...] Avui dia hi ha monestirs cistercencs a Europa, a l'Àsia, a l'Àfrica, i a les dues Amèriques, enmig de condicions econòmiques i culturals molt diferents [...] En el nostre Orde la diversitat geogràfica, cultural, social i eclesiològica fa que tinguem una situació força complexa. Apareix també una gran varietat pel que fa al gènere de vida al qual els diferents monestirs se senten cridats»¹³³.

93. En aquesta diversitat de monestirs, quins són els valors que provenen de la tradició comuna i reclamen el nostre esforç de renovació constant?

Els valors de la tradició comuna que emprem són els següents:

- a) els mitjans fonamentals de la vida religiosa;
- b) els valors fonamentals de la vida monàstica;

131. *Ibid.*, 14.

132. Cf. *Ritual Cistercenc*, Ritu de rebre un novici, n. 3.

133. Cf. *Declaració*, n. 15 i 16.

c) els problemes generals d'estructura jurídica dels monestirs, de les Congregacions i de l'Orde; en les qüestions sobre els deures dels superiors i la participació responsable de tots els germans en els afers del monestir;

d) en les formes de cooperació i ajuda mútua entre les diferents comunitats, i no cal dir en les decisions i projectes comuns¹³⁴.

94. I la seva realitat històrica?

«El nostre Orde —com tot individu o qualsevol societat particular— és dipositari del seu passat, i arrossega l'herència i influència no solament de la seva història des dels inicis de Cister, sinó també de la història del monaquisme en general, les arrels del qual arriben fins als primers segles del cristianisme»¹³⁵.

95. Per què és important estudiar la nostra història?

Perquè és per la memòria dels esdeveniments que descobrim la nostra identitat per tal de viure millor el present i plantejar l'esdevenidor¹³⁶.

96. Podeu donar un exemple de comunitat que hagi creat un precedent al monaquisme cristià?

És el cas dels essenis que vivien a Qumram. Es tractava d'una comunitat que menava vida ascètica als voltants del Mar Mort. Fonamentaren la seva vida en la recerca de la conversió i l'espera del Messies, tal com havia estat predita pels profetes a la Sagrada Escripura. Podem dir que vivien talment que el "monaquisme esseni" fou semblant a allò que serà posteriorment el monaquisme cristià. Malgrat això,

134. Cf. *Ibid.*, 16-17.

135. *Ibid.*, 18.

136. Cf. P. ZAKAR, *Principales étapes de l'histoire constitutionnelle de l'Ordre Cistercien* a *Pour mieux connaître l'Ordre Cistercien*, Cúria Generalícia de l'Orde Cistercenc, Roma 2001.

no es pot dir que existeixi una relació directa entre ambdós¹³⁷.

97. Com es concebia l'antic monaquisme cristià?

Un cop finalitzat el període de persecució del cristianisme sorgeix, de la mateixa vitalitat de les esglésies locals, una nova forma de testimoniatge (*martyrium*) del seguiment de Crist. L'antic monaquisme cristià s'autocomprenia com la plena i concreta realització de la vida cristiana. L'objectiu de la vida monàstica era estimar Déu. El monjo era aquell que restava únicament al servei de Déu i es caracteritzava per la seva relació amb Ell. La vida ascètica dels eremites era un mitjà pel qual es manifestava llur conversió i consagració exclusiva a l'amor de Déu a través de la pregària, la penitència i la solitud¹³⁸.

98. Quin tipus de monaquisme existia abans de la Regla de Sant Benet?

Les formes primitives de vida monàstica sorgeixen després dels orígens de l'Església (els confessors i les verges, qualificats per alguns com un "monaquisme domèstic"). Al segle III, sota una altra forma, apareixien dins l'Església universal els anacoretes i els cenobites, i a partir del segle IV, es redacten Regles per organitzar les noves institucions monàstiques i transmetre les experiències dels "pares espirituals"¹³⁹.

99. En quin capítol de la RB trobem referències a la vida dels Pares del desert?

En el capítol 73, el darrer de la Regla, on sant Benet tracta de la tradició que ens han deixat els Pares del desert amb la seva vida, exemples i ensenyaments.

137. Cf. M. AUGÉ, *Retorn als orígens*, al CFM del CSBOCR.

138. Cf. *Ibid.*; Manel NIN, *L'Escala del Paradís*, *ibid.*

139. *Declaració*, n. 19.

100. Podem dir que l'experiència dels Pares del desert (segles III al V) continua essent avui important per a l'espiritualitat de la vida consagrada?

Sí. Cal tenir present l'experiència dels Pares del desert per comprendre la història del monaquisme prebenedictí. Si bé nosaltres no vivim en el desert, en sentit geogràfic, aquest manté el seu valor com a model de vida consagrada. Tant dins del monaquisme antic com del contemporani, l'únic sentit de la vida monàstica és estimar Déu, seguir Crist, pregant sense parar i alimentant-nos de la Paraula de Déu, vivint com a pelegrins en aquesta vida, en l'esperança escatològica¹⁴⁰.

101. Quines són les dimensions del desert que ens ajuden a comprendre millor aquesta experiència?

Podem citar quatre dimensions del desert:

- *La dimensió com a lloc*: el desert, en comparació amb la *Terra Promesa*, és una realitat negativa. Però és també el lloc on Déu es revela d'una manera més personal.

- *El desert com a temps* de transició entre l'èxode d'Egipte i l'arribada a la *Terra Promesa*. Des d'un punt de vista històric i teològic, aquest temps és la manifestació de la força i la salvació de Déu.

- *El desert com a camí*: vers la salvació, el camí de l'èxode.

- *El desert com a tria de l'essencial*: en el desert, la ruptura amb el món i la radicalitat de la vida, revelen a l'home la seva pròpia veritat i el nom de Déu¹⁴¹.

102. Quins carismes caracteritzen els Pares del desert i quines obligacions tenen llurs deixebles envers aquests mestres espirituals?

Alguns dels carismes més destacats dels Pares del desert són: el discerniment dels esperits, la força de la paciència,

140. Cf. M. AUGÉ, *Retorn als orígens*, al CFM del CSBOCR.

141. *Ibid.*

la mansuetud i la misericòrdia, la saviesa del seu pensament. Donaven un exemple viu als seus deixebles en intentar encarnar en ells l'Evangelí i els preparaven per seguir les inspiracions de l'Esperit Sant en la seva pregària. El deure d'un deixeble envers el seu pare espiritual era obeir amb fe i en un esperit obert els seus manaments, seguir-lo amb un amor que s'aniria purificant al llarg del camí vers la perfecció per mitjà de l'ascesi¹⁴².

103. Citeu alguns exemples de pares i mares més coneguts i que han inspirat el monaquisme del desert.

Sant Antoni, Joan Cassià, sant Joan Clímac, Orígenes, sant Pacomi, sant Jeroni, Rufí d'Aquilea, Basili, Sulpici Sever.

Santa Paula, Marcela, Rufina, Melània la vella, Melània la jove, Macrina, Eustoqui¹⁴³.

104. Els models de la "família" o del "desert" són vàlids per organitzar la vida monàstica?

Els models que hem citat tenen les seves conseqüències pràctiques, concretes.

El model de la família, que és avui un model clàssic i tradicional, ha de ser redefinit. Podem trobar-nos amb el cas del monjo que no està mai en silenci, ni tan sols a la seva cel·la, que ha convertit en un centre de reunions socials. Per a ell callar és contari al seu estil de vida monàstica, coincideix amb el model d'una família humana, lloc de comunicació per excel·lència.

O bé el cas del monjo que no vol anar a la recreació comuna perquè és contrària al seu model de vida monàstica concebut com a desert.

Ni desert ni família són models de referència adequats¹⁴⁴, no es poden emprar en sentit estricte.

142. *Ibid.*

143. *Ibid.*; cf. HOMBERGEN, *Autors llatins prebenedictins*, al CFM del CSBOCR.

105. On podem trobar un complement a la Regla de sant Benet pel que fa a l'organització del monestir i la seva espiritualitat?

La Regla, que tracta de l'ordenament intern del monestir, té en certa manera un complement en la "Vida de sant Benet" tal com sant Gregori ens la descriu en el Llibre II dels Diàlegs, encara que no sigui estrictament històrica en tots els aspectes¹⁴⁵.

106. Podem parlar de l'Orde Cistercenc com d'una part viva de l'Església i del món d'avui?

Sí, certament. Una història de nou segles ha deixat vestigis profunds en el nostre Orde, el qual sempre ha format part integrant de l'Església i del món, tot participant dels seus canvis i crisis. També avui els corrents, les aspiracions, les conviccions i les angoixes del nostre temps són sentits molt vivament en l'Orde i determinen, en gran part, la nostra tasca de renovació¹⁴⁶.

107. Quines eren les principals preocupacions de la vida religiosa en el moment de redactar la *Declaració* i com van respondre a aquestes preocupacions els capitulars?

Les principals preocupacions de la vida religiosa eren la seva renovació i adaptació als nous temps, en la fidelitat als documents del Vaticà II i als decrets que en sorgiren.

Podem citar els temes següents:

- a) La renovació teològica.
- b) La dignitat de l'ésser humà.
- c) El sentit comunitari.
- d) L'amor a les coses creades, pel treball i pel progrés humà.

144. M. ESTEVA, *Comentaris sobre la Regla de sant Benet*, a partir dels cursos de P. WATHEN, *ibid*.

145. *Declaració*, n. 21.

146. *Ibid.*, n. 30.

- e) L'Ecumenisme i l'obra missionera.
- f) El desig d'autenticitat, el culte a la simplicitat i la sinceritat¹⁴⁷.

108. Per què parlem de renovació teològica?

Perquè els principals elements de la vida cistercenca actual i el nostre esforç de renovació cal que siguin regulats segons les perspectives d'elogi d'aquesta teologia contemporània que s'ha enriquit dels fruits dels estudis recents en el domini de la Sagrada Escripura, de la Patrística, de la vida sacramental, de la vida de pregària de l'Església¹⁴⁸.

L'expressió *aggiornamento* (renovació) de Joan XXIII, significa també explicar la fe immutable de l'Església en la terminologia emprada per la cultura contemporània.

109. Per què els membres del Capítol parlen de la dignitat de la persona humana?

Perquè avui, més que abans, som conscients de la dignitat i de la llibertat de la persona humana. Sabem que Déu ens atrau vers Ell no pas per la força sinó mitjançant l'amor, i desitja de nosaltres decisions personals. Cal no confondre però aquesta idea amb individualisme¹⁴⁹.

110. Què vol dir *sentit comunitari*?

La RB i el carisma cistercenc han estat revisats en la línia de la naturalesa comunitària de la salvació com a nota essencial de la revelació cristiana... Cal vetllar perquè existeixi una comunió vertadera i sincera entre les persones unides per la vida de comunitat i pels fins i obligacions comunes.

Al segle XX, s'ha accentuat l'aspecte del monjo com a membre de l'Església: el monjo és, abans que res, un cristià que segueix la vocació a la vida monàstica que Déu li ha concedit, per tal de portar a bon fi el disseny de Déu sobre

147. Cf. *Ibid.*, n. 31-37.

148. Cf. *Ibid.*, 31.

149. Cf. *Ibid.*, 32; J. ESTRUCH, *La constitució del grup*, al CFM del CSBOCR.

ell¹⁵⁰. El monjo és un batejat¹⁵¹ que pertany a la pròpia Congregació mitjançant el propi monestir, i a l'Orde mitjançant la Congregació¹⁵². Recordem sant Agustí que deia: «amb vosaltres sóc cristià, per a vosaltres sóc Bisbe»¹⁵³.

111. Per què us sembla important parlar d'una nova valoració de les coses creades, del treball i el progrés humà?

En els nostres dies, també en teologia, es posa més de manifest el valor positiu que les coses creades, el treball i el progrés humà tenen per a tota la vida humana; igualment es reconeix la seva importància en el pla salvífic. Per això, cal que creixi en nosaltres el sentit de responsabilitat, de manera que, juntament amb tota la comunitat humana, ens preocupem dels valors terrenals¹⁵⁴.

112. Quin document del Concili Vaticà II tracta d'aquests temes?

La primera part de *Gaudium et Spes*, Constitució pastoral sobre l'Església en el món contemporani, al capítol 3: *L'activitat humana en el món*, que la Litúrgia de les Hores ha pres com a 2a lectura de l'Ofici de lectura de la festa de sant Josep obrer, el dia 1 de maig¹⁵⁵.

113. És d'actualitat en els nostres monestirs parlar d'ecumenisme i de tasca missionera?

Sí, ja que avui sentim cada vegada més la responsabilitat comuna de restablir la unitat de l'Església, i el Concili Vaticà II l'ha demanat en el decret *Unitatis redintegratio*. Per això serà bo que els nostres monestirs, si es donen les condici-

150. Cf. *Declaració*, n. 38-76.

151. Concili Vaticà II, *Perfectae Caritatis*; 5; cf. *Declaració*, n. 43.

152. *Constitucions de l'Orde*, Art. 7.

153. Cf. *Declaració*, n. 33; Concili Vaticà II, *Perfectae Caritatis*; *Vita Consecrata*; *Repartir du Christ*; SAVARESE, *Lliçons de Sociologia*, al CFM del CSBOCR.

154. *Declaració*, n. 34.

155. Cf. Concili Vaticà II, *Gaudium i Spes*, 33 i 34 i LH II.

ons necessàries, i d'acord amb les seves possibilitats, aportin el seu esforç per fomentar i promoure la unitat de l'Església.

També hem de tenir consciència viva dels nostres deures respecte a la difusió de l'Evangelí en terres de missió, de manera que, en la mesura de les nostres forces, promoguem la tasca evangelitzadora, en la qual encara queda tanta feina per fer¹⁵⁶. D'aquesta manera el nostre Orde participa al mateix temps en els moviments vius de l'Església i en la història d'aquest món¹⁵⁷.

114. Segons la Declaració, quines són les característiques i les finalitats de la vida cistercenca actual?

La vida cistercenca actual està caracteritzada pel pluralisme i la diversitat que s'integren en la unitat.

Podem dir que tan sols s'arriba a Déu a través de Jesucrist i per l'amor, per això hem entrat a l'escola de la caritat. La nostra vida no pot tenir altra finalitat última que Déu, a qui hem de glorificar en totes les coses i al qual hem de tendir com a màxim bé i suprema felicitat de l'home. Els monestirs del nostre Orde han d'estar al servei de la vocació de cada un dels seus membres, conservant-la i fent-la avançar. Per tant, el fi de buscar Déu no és solament obligació de cada u, sinó que l'estructura general de la vida del monestir, escola del servei diví, i els manaments i la doctrina de l'abat, que són llevat de la justícia divina, han de fomentar-lo. Cercar Déu, per tant, és la raó última de la vida dels nostres monestirs¹⁵⁸.

115. Quina és la Constitució jurídica de l'Orde i com es governa?

L'Orde Cistercenc es regeix pel Capítol General, pel Sínode de l'Orde i per l'Abat General amb el seu Consell segons

156. *Declaració*, n. 35; Capítol General de 1969, *Estatut* 15.

157. *Declaració*, n. 37.

158. Cf. *Ibid.*, 38-42.

les Constitucions elaborades pel Capítol General de l'Orde i aprovades per la Santa Seu¹⁵⁹.

116. Quin és el paper de les monges dins l'Orde?

«Les monges del nostre Orde no constitueixen un «segon Orde» al costat del «primer» (el dels homes), sinó que formen ben bé part del mateix Orde Cistercenc. Els monestirs de monges són veritablement *sui iuris* (és a dir, independents), encara que en el fur jurisdiccional depenguin en algunes coses del Pare Immediat o bé del Bisbe. A més, molts d'ells són membres de les nostres Congregacions, amb legislació similar a la dels monjos. Per això no hi ha dubte que cal promoure eficaçment i assíduament la participació de les monges en les decisions que afecten la seva vida, i fins i tot en les qüestions referents a la pròpia Congregació i a tot l'Orde¹⁶⁰.

117. Com formula la Declaració els aspectes fonamentals de l'estructura jurídica de l'Orde?

En la tercera part, tractant els temes següents:

- la comunitat monàstica una societat de voluntaris;
- la vida dels monestirs demana ser regulada per mitjà de lleis i manaments dels superiors;
- principis cristians de legislació i de govern aplicats a la nostra vida¹⁶¹.

118. En quin sentit la comunitat monàstica és una societat marcada pel voluntariat?

En el sentit que «seguint la nostra vocació, varem entrar en un monestir cistercenc escollit lliurement per nosaltres; després, en professar, acceptàrem voluntàriament les tasques i els ideals del nostre monestir. [...] El fonament de la

159. *Constitucions de l'Orde*, Art. 6.

160. *Declaració*, n. 78.

161. *Ibid.*, 79-87.

comunitat monàstica, per tant, és la dedicació lliure i voluntària dels monjos»¹⁶².

119. Qui tipus d'organització exigeix la vida dels monestirs?

La vida dels monestirs necessita una estructura sòlida, és a dir, un ordenament convenient per mitjà de lleis i preceptes dels superiors [...] En l'elaboració de lleis i normes tenen un paper importantíssim els Capítols, els Consells i altres òrgans representatius de la comunitat¹⁶³.

120. Quins són els principis cristians de legislació i govern aplicats a la nostra vida?

En l'organització i la legislació de la vida monàstica, com també en l'exercici de l'autoritat personal, hem de tenir ben presents aquells principis sociològics, fonamentats en el dret natural, que, més clarament entesos en temps recents, el magisteri de l'Església proclama amb gran insistència. Entre ells són molt importants per a nosaltres els principis correlatius de dignitat de la persona i solidaritat, així com el de subsidiarietat i pluralisme legítim, dins la necessària unitat¹⁶⁴.

121. Quins són els criteris vitals que cal tenir presents en la legislació monàstica segons la Declaració?

Avui cal fer entendre a cadascú que la llei és per la vida i no a la inversa, i que cal tenir presents els criteris següents:

- a) Les lleis no s'han de multiplicar en excés.
- b) Cal adequar contínuament les lleis a les condicions de la vida.
- c) Continuïtat de la llei: s'ha de tenir en compte la tradició.

162. *Ibid.*, 79-80.

163. *Ibid.*, n. 81.

164. Cf. *Ibid.*, n. 83-87.

d) Norma d'actuació que sigui prudent i possible¹⁶⁵.

122. Com prenen part les comunitats en l'elaboració de les lleis?

Per tal que els membres no se sentin estranys a les lleis, tots prenen part en llur elaboració tant com en les decisions que afecten a la comunitat, tal com aconsella el Concili Vaticà II amb la forma que sigui, segons el dret propi de cada orde¹⁶⁶.

Aquesta participació de tots es pot fer de diferents maneres i en graus diversos (consulta prèvia als individus i a les comunitats; vot del Capítol conventual; elecció d'oficials i de delegats; dret a fer propostes, etc.); però és absolutament necessari que a tot arreu i a qualsevol nivell de l'estructura de l'Orde s'institueixin formes adequades de participació real i efectiva¹⁶⁷.

123. Com s'exerceix l'autoritat personal segons la Declaració?

L'exercici d'aquesta autoritat en el nostre temps esdevé sens dubte més difícil i més complicat que no pas abans, sigui com a conseqüència de les noves circumstàncies, sigui perquè ha canviat l'actitud de l'home modern envers l'autoritat. [...] Perquè els monjos, en la nostra època, són més propensos a la cooperació sincera i activa, i a compartir amb els superiors la responsabilitat i la sol·licitud pel bé comú, i fins i tot estan més preparats per a fer-ho¹⁶⁸.

124. Què suposa aquest fonament de l'autoritat personal?

Això suposa:

165. Cf. *Ibid.*, n. 88-89.

166. Concili Vaticà II, cf. *Perfectae Caritatis*, 4 i *Ecclesiae Sanctae*, 18.

167. *Declaració*, n. 90; S. PACIOLLA, *Dret dels religiosos i dret monàstic*, al CFM del CSBOCR.

168. Cf. *Declaració*, n. 91-92.

a) que els superiors tinguin els germans al corrent dels assumptes del monestir i de l'Orde;

b) que no tinguin por de la crítica constructiva o d'una censura, i que no refusin de portar a terme les reformes necessàries;

c) que comparteixin els seus deures i funcions amb germans competents, i demanin espontàniament el seu parer experimentat;

d) que concedeixin àmplia llibertat d'acció a tots els germans i que respectin les seves atribucions en la tasca que se'ls hagi assignat¹⁶⁹.

125. Com podem explicar el govern dels monestirs segons la Declaració?

Començarem pel monestir, que és l'element primer i fonamental de l'organització monàstica. Ara bé, com que l'eix de la vida del monestir és l'abat, cal que descrivim abans de tot la seva figura¹⁷⁰.

126. Com explica la Regla de sant Benet la funció abacial?

Per a la Regla, l'Abat actua en lloc del Crist¹⁷¹ i el capítol 2 ens el presenta com un vertader sacrament del Senyor, una presència actual, una icona vivent enmig de la comunitat. És el qui presideix¹⁷². Sota l'autoritat de la Regla, l'Abat ha de ser el primer en ser fidel a la Regla¹⁷³, oferint també així als seus deixebles que desitgen anar a l'encontre de Déu un exemple concret.

Treu la seva autoritat de la mateixa Regla per tal de corregir als seus germans¹⁷⁴, sempre segons l'esperit de

169. Cf. *Ibid.*, 91-92.

170. Cf. *Ibid.*, 93.

171. RB 2, 2.

172. RB 2, 1. 11; 64, 8.

173. RB 64, 20.

174. RB 2, 23-25.

l'Escriptura¹⁷⁵. Ha d'actuar com un bon metge¹⁷⁶. Podem afirmar que l'autoritat de l'Abat està sempre lligada al context comunitari, en referència a la pau i al bé comú per tal de salvar les seves ànimes.

És cert que la funció de l'Abat dins la comunitat és important, però no pot exercir la seva autoritat de manera arbitrària i capriciosa sinó sempre en relació mútua (dialogalment) amb els seus monjos. És per això que ha de ser un home savi, ric en el do del discerniment: la responsabilitat abacial és realment una càrrega pesada¹⁷⁷, acceptada per caritat fraterna. L'Abat com a vicari de Crist és efectivament qui presideix, però llur presència és sempre un servei per al bé comú. Ell és qui serveix els altres, donant exemple de servei fins a la mort¹⁷⁸.

127. Com defineix la funció abacial la *Declaració*?

La *Declaració* defineix la funció de l'abat com a: Pastor d'ànimes, segons la doctrina i l'exemple de Crist, en lloc del qual actua en el monestir. L'abat, a més, és mitjancer de la Paraula de Déu, fent l'ofici d'interpret de la Sagrada Escriptura. Té la missió també de procurar discernir si cada un dels seus monjos es deixa conduir per l'Esperit de Déu. Promotor de la unitat de la comunitat, ha de coordinar els interessos i els treballs de tots per tal que pugui consagrar-se del tot al bé dels germans en l'amor de Crist¹⁷⁹.

La *Declaració*, doncs, es fa ressò fidelment de la Regla de sant Benet. En resum, es pot dir de l'abat que és: pastor i metge de les ànimes. Per als seus germans fa les funcions de Crist, amb ells cal que sigui germà entre els germans¹⁸⁰.

175. RB 64, 12-13; Is 42, 5 i cf. Mt 12, 20.

176. RB 27-28.

177. RB 64, 7.

178. RB 64, 8. 21-22.

179. Cf. *Declaració*, n. 94-98.

180. Cf. RB 2 i 64; *Declaració*, n. 94-98.

128. La RB defineix la funció de l'abat com un servei. Creieu que l'actitud de servei és quelcom important per sant Benet?

Sense cap dubte, ja que defineix el monestir com a escola de servei del Senyor, el lloc on se serveix aquest mateix Crist en els germans¹⁸¹. És el ressò de la resposta donada pel Senyor als fills de Zebedeu en l'evangeli de Marc¹⁸² que serveix per a fonamentar tot l'exercici de l'autoritat en l'Església.

129. Citeu els passatges de la RB on es parla del tema del servei del monjo.

- a) El monjo serveix Déu, Senyor i Rei: RB 19, 3; 61, 10.
- b) Els monjos se serveixen els uns als altres: RB 35, 1. 6. 13.
- c) En el servei als malats: RB 36, 1. 7. 10
- d) Servint els hostes: RB 53, 18.

130. Els degans de la RB figuren en la *Declaració*?

Els degans es presenten en la *Declaració* com a ajudants de l'abat, col·laboradors aptes; no solament els oficials regulars del monestir i els encarregats dels afers econòmics i administratius, sinó també altres auxiliars, que el puguin ajudar en el seu ofici pastoral i espiritual, amb vista a enfortir la unitat, i a coordinar els desitjos de cadascun dels monjos. Entre els oficials del monestir ocupa el primer lloc el prior. [...] Després, el mestre de novicis i el mestre de professors. [...] El mestre de litúrgia [...] el cellerer¹⁸³.

181. Cf. RB Pròl. 45; M. ESTEVA, *Regla de sant Benet. Principals temes del Pròleg de la RB*, a partir dels cursos de P. WATHEN, al CFM del CSBOCR; A. BÖCKMANN, *La recerca de Déu, el camí benedictí*, *ibid.*

182. Mc 10, 35-45.

183. *Declaració*, n. 99-101.

131. Compareu el capítol 3 de la RB amb el número 102 de la Declaració i descriu-ne les semblances i diferències.

Segons RB 3, l'abat governa el monestir amb l'ajuda i consell de tota la comunitat reunida en Capítol Conventual: Sempre que hi hagi algun afer important al monestir, que l'Abat convoqui tota la comunitat i exposi personalment de què es tracta¹⁸⁴. Però la responsabilitat de la decisió final correspon a l'abat: després d'escoltar el consell dels germans, que s'ho pensi i faci el que cregui més convenient¹⁸⁵. Per als assumptes de menor importància escolta els degans. Això fa referència al Consell de l'abat: tal com està escrit: "Fes-ho tot amb consell, i, un cop fet, no te'n penediràs"¹⁸⁶.

La *Declaració* insisteix en la col·legialitat dels membres del Capítol Conventual que cal exercir en les decisions importants: l'elecció abacial, les decisions relatives a les activitats del monestir, l'admissió i formació de nous membres, o l'administració dels béns. Es pot dir que la *Declaració* adapta l'esperit de la RB a les condicions del Dret i de la mentalitat dels nostres dies.

132. Podeu descriure la raó i la finalitat de les Congregacions cistercenques i com es concreten en l'estructura de l'Orde?

El fi de les Congregacions cistercenques és promoure que en elles la vida cistercenca floreixi ben esponsorosa, que l'observança regular es guardi millor, que es puguin prestar més promptament els auxilis mutus de la caritat en les necessitats, que se superin amb èxit els obstacles que s'oposen a la vida de la Congregació i dels monestirs, i que

184. RB 3, 1.

185. RB 3, 2.

186. RB 3, 13.

sigui més segur i més fàcil portar a terme les tasques que l'Església demana de la Congregació¹⁸⁷.

133. Quan i per què naixeren les Congregacions?

Amb vista al creixement de l'Orde i a la institució dels abats comendataris, a partir del segle XV calgué trobar solucions per adaptar la legislació del nostre Orde a les exigències sempre noves de les transformacions socials, intel·lectuals i polítiques a les diverses regions europees. Així l'any 1425 nasqué la primera Congregació, la de Castella¹⁸⁸.

134. Citeu les Congregacions i expliqueu-ne breument la història.

1) Congregació de l'Observança Regular de Sant Bernat o de Castella

Martín de Vargas, monjo cistercenc de l'Abadia de Piedra, obté del Papa Martí V la Butlla *Pia suplicum vota* de 24 d'octubre de 1425 per l'erecció de la Congregació, exempta del Capítol General i de la paternitat de Piedra, sotmetent-la a la visita de l'Abat de Cister. La Butlla atorgava al mateix temps el permís per fundar dos "eremitoris", anomenats tot seguit monestirs, però no sotmesos a la jurisdicció de Cister i que tindrien al seu capdavant priors triennals. Es volia retornar al rigor de l'observança cistercenca primitiva. Fou la primera Congregació cistercenca, el vot d'estabilitat fou abolit i un monjo podria ser destinat a una altra casa de la Congregació. Quan al segle XVII Cister abandonarà l'antiga litúrgia cistercenca, es conservarà en aquesta Congregació fins a la dissolució de tots els monestirs l'any 1835, en què la Congregació fou dissolta pel poder civil però no mai per l'Orde o per la Santa Seu, sinó que continuà existint en els monestirs de monges. El 8 de desembre de 1994 la Santa Seu procedí a la reactivació de la *Congregatio Regularis Observantiae S. Bernardi seu de Castella*, que

187. *Constitucions de l'Orde*, Art 18.

188. Cf. *Declaració*, n. 24 i 25.

subsistia en els monestirs de monges, i l'any 2007 li ha concedit de funcionar, de dret i de fet, com a congregació femenina (decret de 15 de maig).

2) *Congregació de Sant Bernat a Itàlia*

A la petició de Lluís-Maria Sforza, duc de Milà (1496-1500), en lluita amb el sistema comendatari al nord d'Itàlia, la *Congregatio S. Bernardi in Italia* fou erigida el 23 de desembre de 1497, com a resultat de la unió de les congregacions de Toscana i Llombardia feta per Alexandre VI, amb la Butlla *Plantatus in agro Dominico*. Els abats són trienals, per tal d'evitar la comenda; no hi ha vot d'estabilitat en un monestir però sí a la Congregació. Juli II la confirmà novament el 24 de març de 1511 mitjançant la Butlla *Ex paterna caritatis officio*. La Congregació prengué aleshores el nom de *Congregació Toscana i de la Llombardia* i fou admesa en el Capítol General de 1518. Aquesta Congregació fruï de nombrosos beneficis; retorn de l'observança regular, suport entre les diferents abadies. La seva història resta unida a la de la Congregació Romana: els monestirs de la Toscana foren suprimits el 12 d'agost de 1783, però els que estaven dins els Estats Pontificis i al Ducat de Parma foren incorporats a la Congregació Romana, constituïda *ex novo* i separant-se de la Província Toscana. El 1798, els monestirs de la Llombardia patiren també la supressió, i l'Abadia de Santa Croce a Roma, pertanyent a la Província Llombarda, fou l'única que sobrevisqué. Avui el President de la Congregació és elegit per sis anys i pot escollir la seva abadia de residència, de la qual esdevé abat *ipso facto*.

3) *Congregació de la Corona d'Aragó*

Aquesta Congregació fou erigida per Pau V amb el Breu *Pastoralis officii* el 19 d'abril de 1616. El Capítol General de l'Orde Cistercenc havia ja donat el permís l'any 1613. Però el seu origen és més llunyà i respon a una lenta evolució que s'inicià el 1418 a Morimond. El 1516 es va reunir a Saragossa un Capítol que decidí la unió entre els abats de la Corona d'Aragó i Navarra. Havent concedit el rei Felip II

d'Espanya l'erecció d'una Congregació indepenent, segons el model de la de Castella, no hi hagué cap dificultat per a la seva continuïtat després de la supressió de Cister. Els monestirs d'homes foren suprimits l'any 1835 però la Congregació perdurà en els monestirs de monges, i des del 1940 en l'Abadia de Poblet. La Congregació ha reprès plenament la seva vida l'any 1987 esdevenint-ne el cap l'abadia de Poblet.

4) Congregació de Mehrerau

Peter Schmid fou enviat a fer els seus estudis a París, el seu contacte amb l'Abat de Cister fou decisiu i l'entusiasmà a abraçar la vida cistercenca vertadera. Ell mateix fou elegit abat, reformà el seu monestir de Wettingen i els monestirs de monges dels quals era visitador. Sota el seu impuls fou fundada la Congregació de l'Alta Alemanya on l'Abat de Cister tingué un paper actiu, amb el suport de la Santa Seu. L'any 1618, en una nova convenció abacial a Salem, hom reeixí a reestructurar la nova Congregació de l'Alta Alemanya (*Congregatio Superioris Germaniae*) admesa pel Capítol General de 1623 i aprovada per la Santa Seu el 1624, que li concedí els mateixos privilegis de la Congregació de Castella a petició de l'abat de Salem. Comptava amb vint abadies repartides en quatre províncies, sotmeses cadascuna a un Vicari General. En aquesta Congregació hi hagué un gran desenvolupament dels estudis i quasi tots els monjos cursaren els seus. L'any 1806 la Congregació fou reduïda als monestirs de Suïssa i prengué el nom de Congregació Cistercenca Suïssa (Helvètica), formada per les abadies de Wettingen, Hauterive i Saint Urbain, i onze monestirs de monges cistercenques. Després de les guerres napoleòniques, Wettingen es vinculà a Mehrerau a Àustria incorporant-se a la Congregació Austro-hongaresa l'any 1859, però l'Abat conservà tots els seus privilegis i drets de superior de la Congregació Suïssa, que continuarà viva en els monestirs de monges. Actualment aquesta Congregació està composta per set monestirs de monjos i tretze de monges, tots

incorporats. Les Constitucions foren aprovades per la Santa Seu el 13 d'octubre de 1989, per a les monges el 22 de febrer de 1990.

5) *Congregació de Maria, Mitjancera de totes les gràcies*

El 28 d'agost de 1846, Pius IX instituïa el vicariat O. Cist. de la Comuna Observança de Bèlgica. Després de l'entrada de deu joves que havien fet el noviciat a l'Abadia de Santa Croce a Roma en els anys 1830-1836, els monjos de Lieu-Saint-Bernard sur l'Escaut, monestir suprimit per la Revolució Francesa, reprengueren la vida monàstica l'any 1836 a Bornem. El darrer monjo supervivent de Val-Dieu, Bernard Klinkenberg, havia rescatat les ruïnes de la seva abadia l'any 1840 i es pogué reobrir l'any 1844 gràcies a l'ajuda dels cistercencs de Bornem. Les dues abadies formaren el Vicariat General de Bèlgica i recuperaren com a Estatut de base el breu *In Suprema* del papa Alexandre VII (1666). Aquest vicariat belga serà erigit en Congregació per un decret de la Sagrada Congregació dels Bisbes i Regulars de 27 de març de 1868. La Congregació porta avui el nom de *Congregatio B.M.V. Mediatricis Omnium Gratiarum* i actualment en formen part dos monestirs de monjos (Bornem i Marienkroon) i un de monges (Colen-Kerniel). Les Constitucions per als monjos foren aprovades el 23 de gener de 1990, les de les monges el 14 de juliol de 1992.

6) *Congregació d'Àustria*

Aquesta Congregació té el seu origen en la Congregació Austro-Hongaresa que fou erigida l'any 1859. Fou difícil crear una unitat en el si d'aquesta Congregació composta alhora de set monestirs austríacs, dos de Bohèmia (Osseg i Hohenfurth), dos de Polònia (Mogila i Szczyrzyc), de l'abadia hongaresa formada per la unió de Zirc-Pilis-Pásztó-St. Gotard. I de dos monestirs austríacs (Stams, que havia format part de la Congregació de l'Alta Alemanya, i Wettingen-Mehrerau). Totes aquestes cases, efectivament, havien de continuar demostrant la seva utilitat social assumint tas-

ques pastorals. La unió dels reglaments es basa en la Constitució apostòlica *In suprema* publicada per Alexandre VII l'any 1666. Aquests Estatuts tingueren la més gran autoritat a l'Orde a partir de la Revolució Francesa si bé no obtingueren mai l'aprovació papal. Després de la separació de la Congregació de Zirc i de la Congregació del Puríssim Cor de Maria, la Congregació Austro-Hongaresa esdevingué la Congregació d'Àustria.

7) *Congregació de la Immaculada Concepció*

El 6 de març de 1863, Senanque fou afiliat a la Congregació de sant Bernat d'Itàlia, i Pius IX l'erigí en Congregació autònoma el 16 d'agost de 1867. La Congregació de Senanque fou sempre denominada "Congregació", tant per la Santa Seu com per l'Orde i mai "Província". En unir-se definitivament a l'Orde l'any 1892, la Congregació de Senanque reforçà el principi del pluralisme existent a l'Orde, ja que la vida portada pels seus monjos diferia de la dels cistercencs d'Itàlia, Bèlgica o de l'Imperi Austro-Hongarès: una vida bàsicament contemplativa, tot i que la disciplina era més lleu que la dels trapencs. Cada monestir respectava el tarannà dels altres, i els monjos de Senanque no buscaren mai d'imposar el seu propi estil de vida a les altres Congregacions, i a l'inrevés. Lérins esdevingué cap de la Congregació l'any 1872.

8) *Congregació de Zirc*

Nascuda del desmembrament de la Congregació Austro-Hongaresa, que seguí a la desaparició de l'Imperi Austro-Hongarès, i a resultes de l'evolució política en finalitzar la Primera Guerra Mundial, la Congregació de Zirc fou erigida pel Breu *Exstat in Hungaria* de Pius XI, el 27 de gener de 1923. L'any 1947, l'abadia de Zirc (dedicada especialment a l'educació de la joventut) havia acceptat la paternitat del Priorat de Spring Bank (Wisconsin, USA, fundat l'any 1928 per Schlierbach), on els monjos de Zirc, aleshores obligats a deixar Hongria, sota la pressió comunista, s'havien refugiat. Poc després s'instal·laren a Dallas on la comunitat

aportarà alguns professors a la Universitat Catòlica, entre ells el gran historiador del nostre Orde Louis Lekai. La nova Congregació, composta inicialment per l'Abadia de Zirc i els seus set priorats, fou suprimida per l'Estat el 8 de setembre de 1950 i no pogué reempendre la seva existència oficial fins a l'any 1989. El 8 de març de 1991 la Santa Seu aprovà les Constitucions de la Congregació de Zirc.

9) *Congregació del Puríssim Cor de Maria*

Erigida pel Breu *Refert ad nos* de Pius XI el 27 de gener de 1923, la Congregació del Puríssim Cor de Maria es compon de dos monestirs de monjos (Ossek i Hohenfurth) i de tres de monges (Marienthal, Marienstern i Porta Coeli). Aquesta Congregació nasqué després del desmembrament de la Congregació Austro-Hongaresa. Les Constitucions d'aquesta Congregació foren aprovades per la Santa Seu el 25 de febrer de 1999 després de nombroses dificultats lligades a la situació política de la República Txeca. El mateix any l'Abadia de Sostrup (Marie Hjerte) a Dinamarca s'incorporà a la Congregació. L'any 2007 (decret de 16 de juny) la Santa Seu li ha concedit de funcionar, de dret i de fet, com a congregació femenina.

10) *Congregació de Casamari*

El Breu *Exposuit Nobis* de Climent XI del 7 d'abril de 1717 havia lligat l'Abadia de Casamari i les seves filles a l'observança trapenca sota la influència dels monjos de Bruonzolazzo i del seu Abat comendatari. Malgrat aquesta observança més estricta, Casamari continuà pertanyent a la Província Toscana, d'on fou separada el 23 de desembre de 1762 pel Breu *Quaecumque ad maioris regularis disciplinae observantiam* de Climent XIII. L'any 1864 començà la seva existència la Congregació de Casamari amb Constitucions pròpies aprovades pel papa Pius IX per decret de 7 de desembre de 1864. L'any 1892, la comunitat desitjà no formar part del nou Orde Cistercenc de l'Estricta Observança, i abans de la Primera Guerra Mundial, encara, hagué d'oposar enèrgica resistència a l'intent d'incorporar-la a la

Congregació de Subiaco. Per tal de poder erigir la Congregació de Casamari, calia tenir en compte el fet que tan sols la pròpia abadia de Casamari era *sui iuris*; S. Domenico, Valvisciolo i les altres cases eren dependents de Casamari. La Congregació de Casamari fou erigida, després d'aquests antecedents, el 15 d'agost de 1929 essent així incorporada *pleno iure* a l'Orde Cistercenc. Actualment la Congregació és present també a l'Àfrica: Etiòpia (Mendida) i Eritrea (Asmara). Ha fundat també al Brasil l'abadia de Claravall.

11) Congregació de Maria, Reina del Món, o de Polònia

El 6 de gener de 1964 es publica el decret de la Sagrada Congregació de Religiosos confirmant i ratificant l'erecció dels monestirs de Polònia en una Congregació separada i independent. Els seus estatuts havien estat aprovats pel Capítol General de 1958. A causa del comunisme, no sabem pas amb exactitud en quina data el President de la Conferència Episcopal Polonesa erigí la Congregació de Polònia. Però el Capítol General de 1950 havia ja donat permís perquè els monestirs de Szczyrzyc, Jedrzejów, Henryków i Oliwa, refundats després de la II Guerra Mundial, poguessin formar una Congregació Polonesa sota la presidència de l'Abat de Szczyrzyc, i el monestir de Mogila hi pogués ser incorporat més tard.

12) Congregació del Brasil

Aquesta Congregació, erigida per Joan XXIII per Breu apostòlic de 29 de desembre de 1961, comprenia aleshores tres monestirs fundats després de la Segona Guerra Mundial pels monestirs alemanys: Jequitibá (fundat l'any 1938 per Schlierbach, centre del moviment missioner cistercenc vers Amèrica des de la fi dels anys vint), Itaporanga (fundat l'any 1939 per Himmerod), Itatinga (fundació lligada a la supressió, el 1938, de l'abadia alemanya de Hardehausen, els monjos de la qual s'establiren definitivament a Itaporanga l'any 1951). Aquesta Congregació és molt activa des del punt de vista pastoral. Des de l'any 2004, és l'Abat

d'Itaporanga el qui esdevé automàticament President de la Congregació.

13) Congregació de la Sagrada Família al Vietnam

Aquesta Congregació fou erigida el 6 d'octubre de 1964 per un decret de la Sagrada Congregació de Religiosos. L'any 1918, Henri Denis, sacerdot francès de les Missions Estrangeres, fundà el monestir de Phuoc-son, on organitzà la vida d'acord amb els costums trapencs. No obstant, a causa de certes observances, els monestirs no foren incorporats a l'OCSO. L'any 1933 s'incorporaren al nostre Orde. L'any 1935 fou fundat Chau-son (Nord) i el 1953 Phuoc-Ly. Després de la Guerra del Vietnam, Phuoc-Ly fou desplaçat als voltants de Saïgon i Chau-Son trobà al sud un nou emplaçament. La guerra civil i la invasió comunista feren patir a les comunitats obligades a fugir i reconstituir-se en grups. Alguns dels seus responsables patiren presó i tortures. Forma part també d'aquesta Congregació el priorat d'Orsonnens (Mare de Déu de Fàtima) a Suïssa. Fou fundat durant el terror comunista per tal d'acollir als nombrosos monjos que, vinguts per fer llurs estudis a Europa (especialment a Hauterive), no podien retornar al seu país.

14) Congregació dels Monestirs Cistercencs de Sant Bernat

El 8 de desembre de 1994 la Congregació dels Instituts de Vida Consagrada i Societats de Vida Apostòlica instituï una nova Congregació monàstica, que comprenia vint-i-sis monestirs de monges que formaven fins aleshores la *Federació de Monges Cistercenques de l'Observança Regular de Sant Bernat a Espanya*. La nova Congregació s'anomenà: *Congregació dels Monestirs de Monges Cistercenques de Sant Bernat*. El mateix dia, la Santa Seu aprovà legalment les seves Constitucions (que no parlen de l'Orde Cistercenc ni de l'Orde Cistercenc de l'Estricta Observança) i un estatut de l'associació espiritual de l'esmentada Congregació a l'Orde Cistercenc de l'Estricta Observança. Aquesta Congregació, doncs, forma part de l'Orde Cistercenc, però està

sotmesa només a l'autoritat de la seva Abadessa Presidenta i de la Santa Seu i no consta per escrit que aquesta exempció de l'autoritat del Capítol General sigui temporal¹⁸⁹.

135. Com s'apliquen el principi de subsidiarietat i de pluralisme legítim en la Congregació?

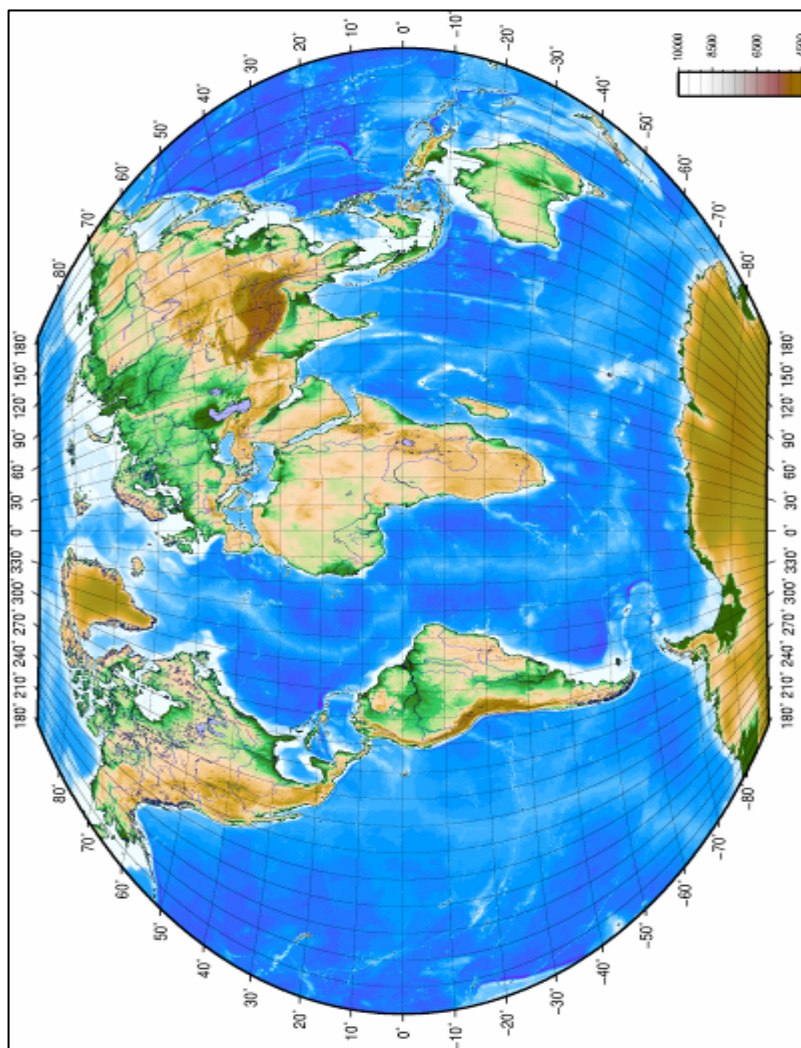
Els principis de subsidiarietat i de pluralisme legítim tenen una gran importància en l'estructura de les Congregacions. Correspon als òrgans de la Congregació ajudar amb el seu consell i ajut fraterne els projectes de cada comunitat, coordinar els seus esforços amb vista als objectius comuns i corregir els abusos que s'haguessin pogut introduir; així mateix, els correspon representar aquestes comunitats davant les autoritats civils i eclesiàstiques. Segons el principi de pluralisme, cal reconèixer les característiques específiques i les tasques especials dels diferents monestirs, així com la diversitat de carismes, i orientar-ho tot cap a la concòrdia dels fins comuns, sense que per això es posi en perill la unitat de la Congregació. L'esbós d'aquest ideal i dels principals mitjans per a aconseguir-ho el donaran les Constitucions de cada Congregació¹⁹⁰.

189. Cf. P. ZAKAR, *“Principales étapes de l'histoire constitutionnelle de l'Ordre Cistercien”* a *Pour mieux connaître l'Ordre Cistercien*, Cúria Generalícia de l'Orde Cistercenc, Roma 2001.

190. Cf. *Declaració*, n. 110-111.

136. Mostreu sobre el mapa on es troba cada Congregació.

137. Com es governen les Congregacions?

El Capítol de la Congregació és la potestat suprema dins la mateixa Congregació [...] En formen part, amb veu deliberativa, a més dels Superiors majors, els delegats escollits per a aquest ofici per tots els germans de la Congregació, d'acord amb les Constitucions de la pròpia Congregació. L'Abat President governa la Congregació d'acord amb el Capítol de la Congregació i és signe de la unió fraterna que uneix els monestirs entre ells¹⁹¹.

138. Què és la visita Regular?

És una visita canònica que té per finalitat estimular el fervor i practicar amb caritat, en cas de necessitat, la correcció fraterna.

Per complir aquesta finalitat la visita regular s'haurà de fer talment que no atempti contra l'autonomia legítima del monestir i els seus fins propis degudament aprovats, ni l'autoritat legítima de l'Abat¹⁹².

139. Podem trobar precedents de la visita regular en la tradició monàstica?

Sí, ja que la visita anual era l'eix eficaç de l'estructura jurídica de l'Orde; va ser molt valorada per tothom, fins i tot pels no cistercencs. La Carta de Caritat estableix una visita anual, que, d'acord amb la llei de filiació, ha de fer l'Abat del monestir fundador o un delegat seu. Sens dubte va contribuir enormement a enfortir i millorar la vida en els monestirs. La finalitat de les visites continua essent la mateixa tant ara com en els primers temps, si bé algunes formes de la manera de fer-la s'han d'adaptar a les noves circumstàncies¹⁹³.

191. Cf. *Declaració*, n. 113-115.

192. Cf. *Declaració*, n. 115-117; cf. *Constitucions de l'Orde*, Art. 49.

193. Cf. *Declaració*, n. 116-117.

140. Quina importància tenen les Congregacions en l'estructura de l'Orde?

Les Congregacions tenen una importància vital en el nostre Orde: ja que, per un cantó, alguns monestirs són massa petits i dèbils per a poder viure i treballar amb plena i absoluta independència i suficiència (autàrquicament); i, per altre cantó, l'Orde mateix conté una tal varietat i discrepància d'observances, estructures i tasques, que la majoria de vegades no es pot regir amb preceptes i mètodes uniformes. Així, la Congregació és, o hauria de ser, aquella unitat d'acció, viva i concreta, que aglutina les forces de diferents monestirs que tenen els mateixos ideals i es dediquen a tasques semblants. D'aquí l'evident necessitat i utilitat de les Congregacions en l'estructura del nostre Orde¹⁹⁴.

141. Parleu de la unió de les Congregacions, de la unitat i de la diversitat en el govern de l'Orde.

Les nostres Congregacions, a causa de la diversa evolució històrica i de les diferents condicions culturals i socials, presenten diferències considerables tant en les formes i tradicions monàstiques com en les tasques a què es dediquen. Aquestes diferències, però, no destrueixen la unitat superior de l'Orde. [...] És molt important, doncs, que es reconegui aquest pluralisme, en la seva positiva significació social i espiritual, i que les diverses aptituds, que mútuament es complementen, s'uneixin de cara a una cooperació pràctica i efectiva¹⁹⁵.

142. Quina és la finalitat de la unió de les Congregacions i dels monestirs?

La unió de les Congregacions i dels monestirs té per finalitat:

a) el mutu estímul i encoratjament i prestar-se l'auxili mutu de la caritat, per dur vida monàstica segons la Regla

194. *Declaració*, n. 118.

195. Cf. *Ibid.*, 119.

de sant Benet i les tradicions cistercenques i acomodar-la contínuament a les circumstàncies de la vida;

b) una representació comuna i més eficaç davant la Santa Seu, les autoritats eclesiàstiques i civils i els altres Ordes¹⁹⁶.

143. Què és el Capítol General i quina és la seva funció?

El Capítol General de l'Orde és l'òrgan central de deliberació fraterna, òrgan legislatiu i judicial, salvada sempre l'autonomia legítima que segons el dret universal i el dret particular correspon a cada Congregació i a cada monestir.

La funció del Capítol General és impulsar la consecució de l'ideal comú de l'Orde. O sigui:

a) Declarar i desenvolupar els valors fonamentals que constitueixen la nostra vocació comuna (cristiana, religiosa, monàstica i cistercenca), encara que aquests valors no tot-hom els pugui posar en pràctica de la mateixa manera concreta.

b) Promoure eficaçment la comunicació entre les Congregacions, l'ajuda mútua i la cooperació en les tasques comunes¹⁹⁷.

144. Què és el Sínode de l'Orde?

El Sínode de l'Orde és un col·legi convocat per tal de discutir i opinar sobre els afers que afecten tot l'Orde, i proposar al Capítol General aquells assumptes que haurà de resoldre; o bé perquè, si n'hi ha algun d'urgent, es pugui prendre una decisió provisional, tot esperant la solució definitiva que hi doni el pròxim Capítol General, d'acord amb les Constitucions de l'Orde. Correspon al Sínode, a més a més: urgir, en tant que calgui, el compliment de les dispo-

196. *Constitucions de l'Orde*, Art 2.

197. *Declaració*, n. 120.

sicions emeses per la Santa Seu o pel Capítol General de l'Orde¹⁹⁸.

145. Quan es va crear el Sínode de l'Orde i quina institució va substituir?

El Sínode fou creat l'any 1969 pel Capítol General especial, en substitució del Definatori instituint per Climent IV amb la Butlla *Parvus Fons* el 9 de juny de 1265. Estava compost de 5 abats. El Definatori havia assumit una importància decisiva i el creixement de la seva autoritat havia anat minant progressivament el prestigi del Capítol General¹⁹⁹.

146. Feu el retrat de l'Abat General segons la *Declaració*.

Podem dir a grans trets que l'Abat General és el promotor i eix central de la unitat fraterna en l'Orde.[...] Promotor i coordinador dels projectes i plans comuns que excedeixen les possibilitats individuals dels monestirs i de les Congregacions, però que són profitosos per a tots o per a molts... és pare i al mateix temps germà entre els germans, segons l'esperit de Crist, i desitja molt més servir que no pas presidir²⁰⁰.

147. Què diu la *Declaració* a propòsit de la col·laboració amb altres Ordes i Congregacions?

El nostre Orde, com és natural, té molt en comú sobretot amb els altres Ordes monàstics, principalment amb l'Orde Cistercenc de l'Estricta Observança (OCSO). Per això és molt important la col·laboració amb ells en tot allò que ens és comú. [...] Insistim, a més, en la mútua pregària dels uns pels altres; ajudem-nos de bon grat i amb caritat; in-

198. *Ibid.*, n. 122.

199. Cf. P. ZAKAR, "*Principales étapes de l'histoire constitutionnelle de l'Ordre Cistercien*" a *Pour mieux connaître l'Ordre Cistercien*, Cúria Generalícia de l'Orde Cistercenc, Roma 2001.

200. *Declaració*, 123.

formem els altres, tan bé com es pugui, dels afers i esdeveniments de l'Orde, de la Congregació i dels monestirs.

148. Quin document ha elaborat el Capítol General de l'any 2000 per tractar de les relacions amb allò que hom anomena *Família Cistercenca*?

El Missatge sobre la *Comunió en la Família Cistercenca*, basat en el principi de «*professar la veritat dins la caritat*»²⁰¹, dóna les orientacions per a les relacions de l'Orde Cistercenc amb les altres comunitats, fins i tot les que es troben fora de l'Església Catòlica, com és el cas de la confessió d'Augsbourg i, principalment, amb l'OCSO. A més, el Capítol General recorda vivament l'exemple dels cistercencs dels primers temps. Ja que en els seus inicis les relacions dels cistercencs entre ells es distingien per la caritat en Crist i l'amistat. Les relacions amb els qui s'esmercen a promoure el patrimoni cistercenc tant espiritual com cultural, es poden fer per contactes mutus, amb formes diverses de diàleg i d'informació com també per les expressions amicals de simpatia, d'ajuda i de solidaritat²⁰².

149. Quina és la nostra relació amb l'Església Universal?

Encara que el nostre Orde, les seves Congregacions i monestirs amb els seus membres, tant monjos com monges, per concessió dels Pontífexs Romans estan exempts — tot i que en graus diferents— de la jurisdicció dels Ordinaris de lloc, amb tot, aquesta exempció no impedeix que els nostres monestirs estiguin sotmesos en certs punts a la jurisdicció dels bisbes, segons les prescripcions del dret universal o particular, ni que els nostres monestirs col·laborin estretament, segons llur vocació pròpia, amb l'Església local.

201. Ef 4, 15 (Edició Vulgata).

202. Cf. *Missatge del Capítol General de l'Orde Cistercenc de l'any 2000 als membres de l'Orde sobre la Comunió en la Família Cistercenca*, n. 21 i 22.

Volem honorar sempre amb submissió i reverència el Papa i els bisbes com a successors dels Apòstols, i ajudar-los en virtut de la nostra vocació, en tant que puguem i segons el nostre deure... Així treballarem per la comunió eclesial, que portem al cor, i que culmina en la celebració de l'Eucaristia on oferim cada dia les nostres pregàries per la Jerarquia eclesiàstica i pel Poble de Déu²⁰³.

150. La renovació s'acaba amb el Capítol General de l'any 1968?

Tal com l'Església, que peregrina tot fent camí, Crist la crida a una reforma contínua de la qual sempre té necessitat en tant que institució humana i terrenal, així molt més el nostre Orde, les seves Congregacions i tots els monestirs amb els seus monjos.

La necessitat d'aquesta renovació contínua prové del fet que mai no arribem a realitzar perfectament el nostre ideal; per això sempre tindrem necessitat d'aquella conversió contínua i sincera mitjançant la qual nosaltres —com a individus i com a comunitat— ens anem transformant a imatge de Crist, el Fill de Déu²⁰⁴.

151. Donada la manca de vocacions generalitzada en gran part del món, especialment a Europa, amb l'amenaça d'extinció d'algunes comunitats, ha fet alguna cosa l'Orde per afrontar aquesta situació?

El Capítol General de l'any 2000 fou la culminació de l'ingent treball de l'Orde per aplicar les directrius del Concili Vaticà II sobre la renovació de la vida consagrada. Aquesta tasca, començada en el Capítol especial de l'any 1968-69, fou precedida de diversos treballs de preparació realitzats per cada Comunitat. En el Capítol General de l'any 2000, els documents que expressen la identitat monàstica de l'Orde foren revisats i aprovats de bell nou. Han adquirit un

203. *Declaració*, n. 125.

204. *Ibid.*, n. 126.

més ampli valor en quedar ratificats pels abats, abadesses i delegats i delegades en el primer Capítol unificat dels monjos i les monges.

Aquesta clarificació de la identitat doctrinal i jurídica ha obert el camí a iniciatives com els Cursos de Formació Monàstica, que s'adrecen especialment a les noves generacions de monjos i de monges, preparant els qui tenen encomanada la formació dels joves en les Comunitats i assegurant la continuïtat de la presència dels monestirs cistercencs en l'Església i en la societat.

Com a conclusió d'aquesta activitat, el Capítol General de l'any 2000 ha emès el *Missatge per a la Promoció de les Vocacions en l'Orde*.

NOTA DE CONCLUSIÓ

Tenint present tot el que hem dit fins aquí, després de la celebració de l'Any Sant del 2000 i del Jubileu amb què hem inaugurat el tercer mil·lenni, trobant-nos davant del proper Capítol General de l'any 2005, que tractarà de la Pastoral de Vocacions dins l'Orde, què podem dir de la nostra actitud a l'inici del segle XXI pel que fa al valor de la vida monàstica?

Per donar resposta a aquesta pregunta ens cal recórrer al número 9 del *Perfectae Caritatis*, del Concili Vaticà II, on es diu: «Que es conservi fidelment i resplendeixi cada dia més en el seu autèntic esperit tant a l'Orient com a l'Occident la venerable institució de la vida monàstica, que s'ha guanyat insignes mèrits al llarg de la història, en l'Església i en la societat humana». Aquest document ha estat fonamental per donar un nou impuls a la renovació de la vida religiosa de què tant hem parlat.

El sant Pare Joan Pau II, en l'exhortació apostòlica *Novo Millennio Ineunte*, clausurant l'Any Sant, ha volgut donar amb l'expressió *Duc in altum* un impuls a la nova evangelització. Els monjos hi han contribuït al llarg de la història i són cridats encara a contribuir-hi. No fou pas sense raó que Pau VI proclamà sant Benet patró d'Europa i no és pas una casualitat que el nou Pontífex Romà hagi pres, per la missió que li ha estat confiada, el nom de Benet XVI. L'elecció d'aquest nom es deu, a banda de la seva admiració pel seu predecessor, el papa Benet XV, o del seu lloc de naixement, en una regió marcada per la presència de monestirs benedictins —punt que tampoc no cal excloure— també i en gran manera al coneixement del cristocentrisme i de l'humanisme de la Regla benedictina, que l'encoratja a conduir tots els homes cap a Crist en aquesta època del relativisme i la globalització.

Nosaltres, seguidors de la Regla de sant Benet, que ens mana de «no anteposar res a l'amor del Crist»²⁰⁵, hem rebut amb joia aquesta elecció. Ens motiva a aprofundir encara més en la Regla segons la qual hem emès la nostra professió i a estar amatents, segons el nostre propi carisma, a seguir el magisteri, avui del Papa Benet XVI. És allò que prescriu el Codi de Dret Canònic en parlar dels membres dels instituts de vida consagrada: «Tots els membres estan obligats a obeir el Summe Pontífex com a llur suprem superior, també en virtut del vincle sagrat de l'obediència» (CIC 590,§2). Aquest text el reprenen les Constitucions dels nostres monestirs. La *Declaració*, en els números 4 a 10 tracta del magisteri com de la primera font de la nostra vida després de l'Evangelí.

El nou Papa ha convidat als infants que faran llur primera comunió durant l'any a una trobada catequètica²⁰⁶. Els novicis són també debutants i els volem proposar aquesta obra com una guia d'iniciació. L'experiència ens mostrarà com cal enriquir aquest treball:

PER TAL QUE EN TOTES LES
COSES DÉU SIGUI
GLORIFICAT!

205. RB 4, 21.

206. El 12 de juny de 2005, durant l'Àngelus dominical, Benet XVI va fer aquesta crida per al 15 d'octubre de 2005.